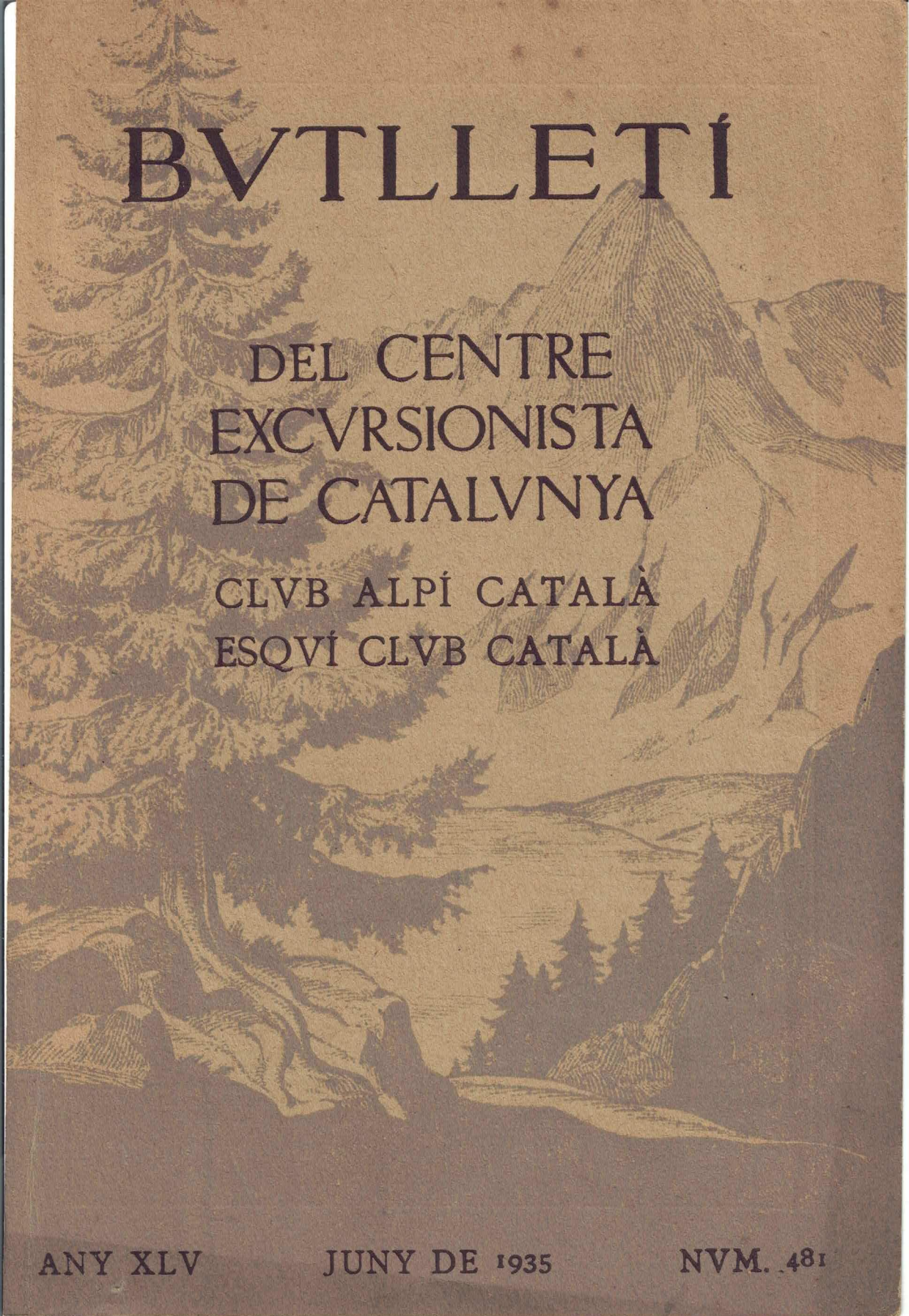
BVTLLETÍ

DEL CENTRE EXCVRSIONISTA DE CATALVNYA

CLVB ALPÍ CATALÀ
ESQVÍ CLVB CATALÀ

ANY XLV JUNY DE 1935 NVM. 481

FONDES I HOTELS

adscrites al CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA i en els quals trobarà l'excursionista el nostre BUTLLETÍ

Caldes de Montbuy: BALNEARI RIUS. — Aigües clorurades sòdiques a 70 centígraus. — Instal·lació hidroteràpica completa.—Servei de cuina esmerat.—Grans menjadors amb vistes al camp.

Camprodon: HOTEL RIGAT.—Edifici exprofés amb totes les exigències de la higiene i el confort modern.—Servei públic d'automòbils a Sant Joan de les Abadesses.—Concert al dinar i sopar.

Camprodon: HOTEL COMERÇ, de Camil Güell.— Telèfon n.° 7.—Servei d'automòbils en combinació amb el f. c. del Nord.—Despatx de bitllets a Barcelona, Corts, 533 (Despatx Central).—Cotxes de lloguer per a excursions.

Escaldes, Les (Andorra): HOTEL TERMAS, (abans Banys Muntanya) 1060 m. alt.—Cuina de primer ordre. Banys termals Aigües sulfuroses 65°, contra el reuma sumament radiactives. Garatge. Cambra fotogràfica. Telèfon. Preus molt econòmics.

Girona: HOTEL ITALIANS, de Ramon Gimbernat.—De primer ordre.—Aigua corrent calenta i freda a totes les habitacions.—Garatge.—Auto a l'arribada de tots els trens.—Ciutadans, 16.

Puigcerdà: HOTEL RESTAURANT RITA. — Gran Confort. Habitacions amb aigua corrent, calenta i freda. Bany, dutxa i calefacció. Llibertat, 38. Telèfon número 29.

Puigcerdà: HOTEL TÉRMINUS.—Davant de l'estació. Telèfon n.° 8 B—Construcció moderna. Habitacions confortables amb grans balcons amb vistes sobre la Cerdanya Cambres de bany. Aigua corrent. Servei acurat. Garatge.

Ribes: HOTEL RESTAURANT CATALUNYA.—Telèfon 17.—Dutxes.—Bany.—Cambra fotogràfica.—Garatge.—Guies i cavalleries per a excursions.

Ribes: HOTEL RESTAURANT SANT ANTONI.—Telèfon n.° 18.—Situació immillorable. Magnífiques habitacions amb aigua corrent. Preus econòmics. Servei excel·lent. Cotxe a l'arribada de tots els trens. Autos de lloguer.

Ribes: HOTEL PRATS. — Telèfon n.° 7. — Calefacció.—Llum eléctrica.—Waters. — Soci corresponsal de la Societat d'Atracció de Forasters, del Real Automóvil Club i del Touring Club de França.

Santa Fe: GRAN HOSTAL DE SANTA FE, a càrrec de Jaume Riera. — Magnífic edifici amb luxoses habitacions.—Telèfon n.° 59.

Seu d'Urgell: HOTEL MUNDIAL, de Joan Guardiet (abans Fonda Bartolo).—Excel·lent i confortable.—Llum elèctrica, aigua corrent, calefacció i telèfon en totes les habitacions.—Bany.—Garatge.—Guies i cavalleries.

Seu d'Urgell: HOTEL ANDRIA, de Bartomeu Grau. — Passeig de Tetuan.—Telèfon 137.—Gran confort, aigua corrent en totes les habitacions, quartos de bany, garatge, servei d'automòbils per a excursions.

Vielha: HOTEL INTERNACIONAL.—Edifici exprés, recentment inaugurat amb tot el confort modern. — Bany. — Excel·lent servei de cuina.—Preus econòmics.

HOTEL INTERNACIONAL

VIELLA

DE MODERNA CONSTRUCCIÓ

Edifici exprés, amb totes
les exigències d'higiene
i confort moderns.
Cambres de bany. Aigua
corrent calenta i freda.
Garatge. Jardins.

EXCEL·LENT SERVEI DE CUINA

PREUS ECONOMICS

ADSCRIT AL

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA

BALNEARI DE CARDO

(TARRAGONA)

L'estació climàtica més formosa. Establiment voltat de boscos. Xalets moblats.

Les seves aigües les més nitrogenades i arsenicals d'Espanya i fortament reconstituents; la seva altitud de 650 m. i la seva sequedat única de 25-35° higròmetre són factors a propòsit per al tractament de

Bronquitis. Asma. Laringitis. Anèmies. Neurosis. Diabetis. Estats d'esgotament.

Malalties de la pell. **Malalties dels infants.**

Nova instal·lació de banys, dutxes, inhalacions i pulveritzacions Tractament hidroteràpic en el mateix establiment amb aigua arsenical de la deu de Sant Roc.

INFORMACIONS

SAMSO. - carrer de la Petxina, 3, pral. (Rambla de les Flors). - Telèfon 18235
FARMACIA GARRETA. - carrer de Mallorca, 247. - Telèfon 70741

B A R C E L O N A

Urbanització de Sta. Eulària de Begues

Per molt pocs diners, a pagar amb grans facilitats

vostè pot ésser PROPIETARI d'un terreny a BEGUES, un dels més sans i bells llocs de Catalunya, prop de Barcelona, amb gran facilitat de comunicacions, rodejat de pinars i amb aigua abundant.

No té obligació d'edificar, ni cap altra, i el terreny és pla, conreable i lliure de tot gravamen.

No deixi passar aquesta ocasió d'ésser PROPIETARI, sense cap sacrifici, i informi's sense cap mena de compromís a les oficines de la URBANITZACIÓ (Rambla de Catalunya, 66, 2, Llet. F.) amb la seguretat que no perdrà el temps ni els diners.

Material Escolar i Científic, S. A.

Ronda Universitat, 7 - BARCELONA - Telèfon 10505

Casa especialitzada en la venda de mapes, atles, guies i material pedagògic

Preus d'alguns mapes corresponents a Catalunya, Rosselló, València i Balears

Mapa del Servei Geogràfic de Catalunya 1 : 100.000 - 8 fulles publicades.	2'50
Mapa Topogràfic d'Espanya 1 : 50.000 amb corbes de nivell, per l'Institut Geogràfic de Madrid - 39 fulles publicades	4'—
Mapa Militar d'Espanya 1 : 100.000 pel Cos d'Estat Major - 16 fulles publicades . . .	3'—
Carta Topogràfica militar 1 : 20.000 pel Cos d'Estat Major - 27 fulles	2'—
Mapa militar itinerari d'Espanya 1 : 200.000 pel Cos d'Estat Major - La fulla 77 (Alacant, Múrcia) exhaurida	3'—
Mapa d'Andorra.	5'—
Mapa del Gavarnie: Mont Perdut.	8'—
Mapa de Bagneres de Luchon i voltants	4'50
Mapes dels Pireneus Orientals per Schraeder - Serra Encantats - Rio Ara (Boltanya) Coliella (Tourbon)	7'50
Mapa del Montseny 1 : 50.000 (Centre Excursionista de Catalunya)	4'50
Mapes Michelin especials de carreteres	3'—
Mapa de Catalunya de Brossa	6'—

Els preus s'entenen per cada fulla i en paper

BALNEARI TERMES ORION

Sta. COLOMA DE FARNES ESTACIO DE SILS

Un Hotel - Balneari de 1.er ordre a preus moderats

Magnífic parc, tennis, garatges, Saló d'espectacles, Centre d'excursions (a 25 kms. de la Costa Brava), Vall rienta al peu del Montseny i Guilleries, Cura de repós, Lloc ideal d'estiueig

Unes aigües prodigioses per llurs propietats curatives

Malalties nervioses, insomni, neurastènia, arterioesclorosis, **hipertensió, apoplèxia,** flevitis, arteritis, angines de pit, **artritisme,** gota, **reumatisme, fractures,** fístules, malalties de la dona, etc.

Informes i prospectes per correu - Telèfon 14 (central privada)

No aneu a l'estranger *No sortiu de Catalunya*

TEMPORADA DEL 15 MAIG AL 31 OCTUBRE

PAPERS - PLAQUES - PEL·LICULES

AMB SOL
O SENSE

FA
MERAVELLES

¡Roll-films de 28º Sch.

Plaques de 2500 H. D.!

Representant: M. OLIVER SALLERAS. - E. Granados, 3 - Barcelona

COMPAÑIA TRANSMEDITERRÁNEA

MADRID: Passeig de la Castellana, 14 - Via Laietana, 2, BARCELONA

Serveis regulars de vapors comercials i correus entre la Península-Baleares-Nord d'Africa-Canaries-Guinea Espanyola

Línia ràpida de gran luxe Barcelona-Cadiz-Canàries

Sortides setmanals els dissabtes a les 12 hores amb les modernes motonaus **Villa de Madrid, Ciudad de Cádiz** i **Ciudad de Sevilla** - Departaments de luxe amb dormitori de dos llits, saló i bany. Cabines individuals i de dos plans. Salons de música i de fumar, Capella, Perruqueria, Bar, Galeria de passeig, Verandà, etc.

Línia ràpida de gran luxe Barcelona-Palma de Mallorca

Sortides tots els dies menys diumenges de Barcelona i Palma a les 21 hores amb les modernes motonaus **Ciudad de Barcelona** i **Ciudad de Palma.**
Departaments de gran luxe amb saló, dormitori de dos llits i bany. Cabines especials de dos llits i bany. Cabines individuals. Bar. Salons de música i fumar, etc.
Serveis regulars entre Tarragona, València, Alacant i Palma Mallorca i entre Barcelona i Mahó.

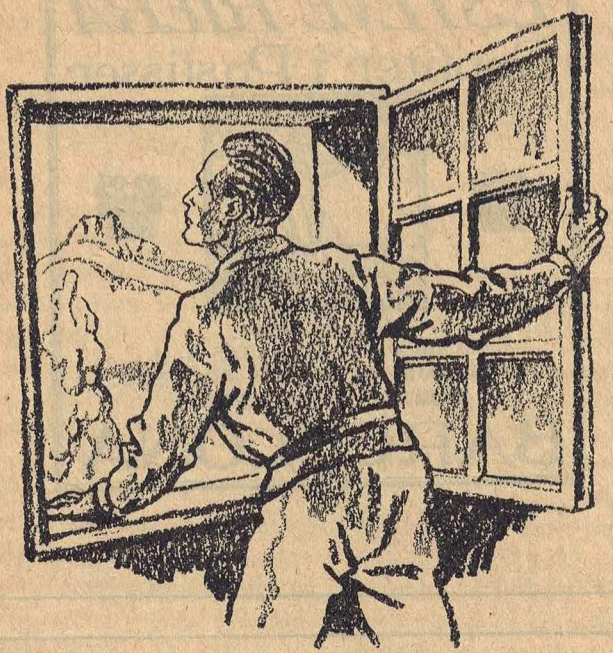
Línia ràpida regular entre Espanya i territoris de Guinea Espanyola

Sortides el dia 17 de cada mes amb escales a València, Cadiz, Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Freetown, Santa Isabel, Bata, Kogo i Rio Benito.

Línia ràpida regular entre Barcelona i València

Sortides de Barcelona els dilluns i dijous a les 20 hores.
Sortides de València els dimecres i dissabtes a les 19 hores.
Servei prestat per la motonau **Ciudad de Valencia.**

Delegació de la Companyia a tots els ports

Que bé deu estar-se a la muntanya! Posem-nos les sabates, agafem la motxilla i marxem!

... sense oblidar, però, que en els cims res no reconforta tant com un bon brou fet amb cubets de «Caldo Maggi», saborejat amb alegre companyia.

ESTEVE RIERA

Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA DE CANALETES 9 i 11.

CARRER DE MALLORCA 307 i 309:

PORTAL DEL ANGEL, 18

BARCELONA

LAPIZ TERMOSAN

No ocupa llocs; No irrita;
No embruta i no és trencadís.

El **LÁPIZ TERMOSAN** és indispensable per a tots els esports. Res més tant eficaç per a combatre el dolor ni tan senzill d'aplicar perquè no necessita cap preparació prèvia; és suficient fregar lleugerament la part adolorida i tapar-la amb el mocador o una bena, per a que fugi la inflamació i desaparegui el dolor que es puguin haver produït per possibles accidents.

Dipòsit general:

RAMON SALA

Carrer París, 174-Barcelona

Demani folletos gratis.

ANY XLV JUNY DE 1935 NÚM. 481

BVTLLETÍ DEL CENTRE EXCVRSIONISTA DE CATALVNYA

CLVB ALPÍ CATALÀ
ESQVÍ CLVB CATALÀ

SUMARI: Els Congressos d'alpinisme i els excursionistes catalans, per JOSEP M.ª GUILERA.—*De Benasc a la Renclusa per Castanesa - Llosàs - Aneto*, per A. OLIVERAS I FOLCH. — *L'Àliga Blava a l'Artiga de Lin*, per JOSEP M.ª VILARMAU. — *El IV Concurs i el I Congrés internacionals de Cinema Amateur*, per X. X. X. — *El VIII Saló de Fotografies de Muntanya*, per M. S. i B.—*Per les vores de l'Eufrat*, per BONAVENTURA UBACH, O. S. B. — *La caça amb paranys al Pallars*, per R. VIOLANT I SIMORRA.—*Crònica.—Bibliografia. —Noticiari.*

Els Congressos d'alpinisme i els excursionistes catalans

EL CENTRE es prepara a rebre les delegacions dels Clubs Alpins i d'altres Entitats muntanyenques que integren la «Union Internationale d'Associations d'Alpinisme», les quals, dintre de breus dies, vindran a Barcelona, i al nostre estatge, per a tenir-hi les reunions que han de constituir el V Congrés Internacional d'Alpinisme i, a la vegada, la II Assemblea General de la U. I. A. A.

En la ronda d'aplecs que les Entitats més solvents i prestigioses del món alpí vénen tenint d'uns quants anys ençà, el nom de Barcelona i el de la nostra veterana institució excursionista figuraran des d'ara com una monjoia més en el rosari que d'altres ciutats i Entitats han començat a articular. A la llista de localitats que han vist celebrar l'actual tanda de Congressos i Assemblees del que ara és la U. I. A. A., Barcelona serà posada a continuació de Zakopane (Polònia, I Congrés, 1930), Budapest (II Congrés, 1931); Chamonix (III Congrés, 1932); Cortina d'Ampezzo (IV Congrés i constitució de la U. I. A. A., 1933), i Pontresina (I Assemblea, 1934). Al costat de les Entitats organitzadores que s'han succeït fins ara, Societat Polonesa del Tatra, Magyar Turista Srovetzeg, Club Alpí

Francès, Club Alpí Italià i Club Alpí Suís, el CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA vol fer tot l'honor a la seva altra denominació de Club Alpí Català, i s'esforçarà per a figurar honorablement agermanat amb organitzacions tan destacades.

No és d'ara, ni data de pocs anys aquest interès dels catalans pel que s'esdevé en l'ordre muntanyenc arreu d'Europa. A desgrat de la nostra posició geogràfica extrema i de la manca d'un Club Alpí definitiu, articulat amb seccions, vinculat per tot el país i posseïdor d'una força numèrica important, els dirigents de l'Excursionisme català s'han esforçat, de tostemps, a establir i mantenir relacions i a bescanviar publicacions (1), i tampoc no han regatejat l'assistència a reunions i congressos pretèrits, encara que aquells no resultessin al cap i a la fi sinó assaigs descontinuats del que actualment ha pres solidíssima consistència gràcies a la creació i actuació de la U. I. A. A.

No fou únicament en el Congrés de Mònaco, convocat pel Club Alpí Francès, l'any 1920, a l'endemà mateix de la guerra mundial, on el CENTRE acudí amb una delegació dirigida pel seu propi President, Dr. Lluís Llagostera. La nostra intervenció en el món alpí internacional és gairebé simultània amb el naixement de les primeres Associacions excursionistes, precursores del CENTRE.

En 1879, quan feia només tres anys que s'havia fundat l'«Associació Catalanista d'Excursions Científiques», i quan s'acabava d'operar la dissenció que féu néixer l'«Associació d'Excursions Catalana», el President d'aquesta darrera, senyor Ramon Arabia i Solanas, va acudir a Ginebra on, amb motiu de la XV Junta general del Club Alpí Suís, tingué lloc una Conferència Internacional de Clubs Alpins, veritable i primer Congrés al qual eren presents els propis presidents o delegats dels Clubs alpins anglès, francès, austríaco-alemany i americà.

L'any següent, del 20 al 27 d'agost del 1880, tingué lloc el primer Congrés dels Pireneus, organitzat pel Club Alpí Francès, que no comptava encara amb deu anys de vida, i que volgué celebrar aquesta reunió per a fer entrar els Pireneus dintre la divulgació. Les dues Entitats excursionistes catalanes enviaren delegacions als actes i excursions que es descabdellaren entorn de Luz i de Gavarnie. Cèsar A. Torras, B. Mitjans i R. Arabia foren llurs por-

(1) Poc després del 1880, l'«Associació d'Excursions Catalana» ja rebia 29 revistes i publicacions estrangeres.

tantveus. El darrer, prèviament inscrit, pogué participar en la caravana oficial, que d'una manera greu i solemnial efectuà la primera visita collectiva al cim del Mont-Perdut.

Posteriorment, i una vegada efectuada la fusió que donà naixença al CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, els seus directius varen concórrer a les reunions més brillants de la naixent «Federació Franco-Espanyola de Societats Pireneistes» que conegué una tongada d'esplendor i activitat. Cal esmentar d'una manera especial l'Assemblea de l'any 1908 començada a Perpinyà i acabada a la nostra ciutat, la qual, per la cooperació de les autoritats, de tot Barcelona, i no cal dir que del CENTRE, constituí un veritable èxit, i hem de considerar-la com l'acte més important d'intelligència muntanyenca tingut a Espanya fins al moment d'iniciar les seves tasques l'actual Congrés Internacional d'Alpinisme.

En aquesta relació de visites efectuades a la nostra terra també s'ha de citar el Congrés dels Pireneus tingut l'any 1923 pel Club Alpí Francès, el qual després de recórrer durant una quinzena les muntanyes luchoneses, de l'Ariège i del Rosselló, vingué a acabar les seves excursions i visites a Montserrat i a la nostra capital.

Totes aquestes dades són més que suficients per a demostrar que en el concert mundial d'intercanvi muntanyenc no hi som pas uns estranys ni uns nouvinguts, sinó que, ben al contrari, podem exhibir uns pergamins executoris d'autèntica noblesa. L'honrós encàrrec del V Congrés Internacional d'Alpinisme els dóna pública reconeixença, i demostra el manteniment d'una tradició que vol que totes les idees i totes les innovacions entrin a Espanya a través de Catalunya.

En aprestar-nos a treballar plegats pel millor profit del Congrés i de la Setmana als Pireneus que el clourà, donem des d'ací la benvinguda cordial als representants vinguts de la resta d'Espanya i d'arreu d'Europa, que seran hostes de Barcelona. Amb sinceritat els diem, també, el nostre afany per tal que el Congrés d'ara sigui continuació i superació dels altres celebrats i el nostre vivíssim desig que marqui una fita en la vida de la U. I. A. A. i en la seva missió de resoldre els problemes que afecten als muntanyencs de tot el món.

JOSEP M.ª GUILERA

De Benasc a la Renclusa per Castanesa-Llosàs-Aneto

CONJUNTAMENT amb l'expedició de Setmana Santa a la Renclusa, tres companys deixàrem Benasc a les 8 h. 10 m. del matí. Per camí de cavalleries s'arriba a Cerler en 45 minuts. Continua el camí per la vall del Renascuro, a regular alçària del riu, que va reduint-se a mesura que s'endinsa. A la mitja hora el camí va vora l'aigua, tumultuosa pel desglaç. Un poc més amunt es travessa l'aigua que baixa del coll de Castanesa per seguir el camí que puja revoltant, el coll de Basibé, on s'arriba en unes dues hores més. Travessat el coll, el camí baixa a les bordes de Castanesa enmig d'una regió desèrtica, de terres fosques, d'aspecte fortament denudat. Cap pasturatge ni traça d'arbrat.

La carena del coll de Basibé al cim de Castanesa és tallada pel cantó de llevant, però suau pel de ponent, sense, però, poder fer servir els esquís, pel fort desnivell, fins arribar prop del pla superior, de més d'un parell de quilòmetres de llargària, amb el cim al mig. Del coll al cim, dues hores llargues i monòtones. La vista és excellent, amb panorama circular molt interessant. Els massissos de Posets, Maladeta, Montarto, Gallinero, Turbon i Cotiella passen la revista a distàncies apropiades per a estudiar-los en conjunt i també en detall. Amb neu nova i en quantitat suficient, el vessant que porta les seves aigües a l'Éssera ha d'ésser molt apropiat per a fer-hi llargues esquiades, així com a les muntanyes de Gallinero, la Cogulla i plans alts de Cerler, a relativa curta distància de Benasc, perquè presenten superfícies de cara a ponent i nord.

Del cim de Castanesa cal baixar uns 200 metres fins al coll del mateix nom, per on passa el camí que a l'estiu fa canviar de regió entre Vallibierna i Castanesa. El terreny és suau i ondulant, però sigui per les ventades o pel color excessivament fosc de la pedra, la neu no s'hi aguanta i els esquís deixen d'ésser un còmode mitjà de locomoció per a convertir-se en una nova nosa, principalment després de portar una considerable quantitat d'hores de marxa feixuga. Encara cal remuntar per una carena i baixar a una collada abans de fer la darrera pujada d'aquest recorregut fins al cim de la Tuqueta Blanca, ja davant de la regió de Llosàs que espera re-

MASSÍS OCCIDENTAL DE LA MALADETA, DES DEL PIC DE CASTANESA.
DEL CIM D'ANETO A LA PICA D'ESTATATS

Cls. A. Oliveras

PIC I COLL DE BACIBÉ, DES DE SOTA EL CIM DE CASTANESA

LA CRESTA DE LES TEMPESTATS, DE LA MALADETA, DES DEL COLL DE CASTANESA

Cls. A. Oliveras

ELS PLANS DE LA COGULLA I EL PIC DE CERLER, LLOCS D'ESQUIAR MÉS A PROP DE BENASC. AL FONS EL MASSÍS DE COTIELLA

closa entre alteroses parets, agradable entre pinedes i avets, i entre els replans dels estanys i els cursos d'aigua. Són dues hores de cim a cim.

La coma entre les Tuques Blanca i Arnau està gelada i és de pendent pronunciat per a confiar-hi a fi de jornada. És preferible baixar-la a peu fins a passar el primer ressalt de roca. Llavors una esquiada entre parets laterals en slalom, porta ràpidament dels 2.600 m. als 2.100 m. del fons de la vall de Vallibierna. Cal encara una curta remuntada per a trobar la barraca de Llosàs, lloc apropiat i únic per a passar-hi la nit sense totes les inclemències d'una nit al ras. Diem sense totes, perquè encara en conserva algunes. La barraca era curulla de neu, una mica endurida. Una hora de treball incessant va reduir l'alçada d'aquest material, poc recomanable per a dormir-hi a sobre, fins un pam i mig. Els esquís travessats, unes branques de pi, paper, roba de recanvi i el sac buit feren de matalàs que isolà del fred inferior, però el forat de l'entrada, massa propici a igualar la temperatura interior amb l'exterior de —12°, evità la propaganda que ara es podria fer en cas d'haver dormit en bones condicions i amb resultat decorós. En ésser novament de dia constatàrem que la segona nit passada sense aclucar els ulls, - la primera nit fou passada de viatge en automòbil - no preparava pas massa adequadament per a grans curses.

De bona hora començàrem la segona jornada. Vall de Llosàs amunt, fins a l'estany inferior, totalment dissimulat sota la neu que hi fa muntanyetes on no hi ha més que aigua a l'estiu; continuació per la cometa que dóna a la bretxa inferior de Llosàs, i després, en línies trencades, guanyant alçària, fins a les bretxes superiors de Llosàs. Triàrem la del mig, que és la millor per ambdós costats, per a passar a la regió de la gelera de Corones; arrambats a la cresta, seguírem una línia lleugerament corbada i que puja suaument fins a sota el mateix coll de Corones, que cal atacar de front, a contra vent, el qual tira la neu d'Aneto cap a Corones. Enguany, la muntanyeta de neu del coll de Corones, clàssica originalitat d'aquest lloc, és més gran que mai. D'aquí al cim d'Aneto el camí es fa junt amb el gros de la colla, i així mateix fins a la Renclusa.

Horaris

Primer dia

8 h. 10 m. Benasc, sortida.	9 h. 50 m. Barraca i pleta. 45 m. de descans.
8 h. 55 m. Cerler.	
9 h. 25 m. Vora el riu Renascuro.	12 h. Coll de Basibé.

1 h. 45 m. Cresta de Castanesa. 30 minuts de descans.
3 h. Cim de Castanesa. 30 m. de descans.
4 h. 15 m. Coll de Castanesa.
5 h. 25 m. Tuqueta Blanca.
6 h. 35 m. Barraca de Llosàs.

Segon dia

6 h. 20 m. Sortida de Llosàs.
7 h. 5 m. Estany inferior de Llosàs. 20 m. de descans.
9 h. 35 m. Bretxa superior de Llosàs. 40 m. de descans.
11 h. 10 m. Coll de Corones. 30 m. de descans.
12 h. 15 m. Cim d'Aneto. 45 m. al cim.
3 h. La Renclusa.

A. OLIVERAS I FOLCH

L'Aliga Blava a l'Artiga de Lin

Dues hores de cacera

TOT el matí ens hem estat dins la tenda, fent l'orni, per no saber fer altra cosa. Ens hem despertat que plovia, encara plou i qui sap fins quan plourà. Els del país, per animar-nos, ens diuen que fa molts anys que no havien vist un temps tan dolent al mig de l'estiu, però, què hi farem si aquest any el fa! És tant el que desitgem que surti el sol, que de vegades foradaríem les boires amb la mirada, però el sol no surt i ja fa dos dies que dura aquest plovisqueig amoïnós. Avui, de bon matí, havíem d'esperar l'ós a les parades del bosc de l'Artiga, però, qualsevol surt amb aquest temps. Els de les Bordes i Vila prou havien de sortir a fer la *mauta* (1) per portar-nos els óssos a les nostres parades, però confiem que no s'hauran mogut. Així ens ho assegura el nostre capitost de caceres, l'amic Antoni de cal Baró.

Ahir, amb ell, sortírem a fer una cacera d'isards, al capdamunt de l'Artiga, sota el caos de roques de les Negres. Quan ja ho teníem tot a punt, sonaren uns trets dalt les cimes i la cacera se n'anà per portes. Així i tot, els *mautaires* feren passar tres isards pel pla de l'Artiga, que es refugiaren al bosc de sota el Mall. Els envoltàrem, i quan ja els veia venir a la meva parada degueren témer quelcom i se'ns escaparen per una cinglera, per on mai no hauríem cregut que fugissin. N'hi hagué un, que a mig aire relliscà i s'estimbà, però aquestes bèsties tenen set vides, i no en sortí amb altre dany que haver de recomençar la pujada pel mateix lloc.

(1) Fer la *mauta* és aixecar la peça de caça amb el soroll que fan uns homes.

A migdia, ja començà un lleuger plovisqueig, que s'accentuà a la tarda i que encara dura avui, dimarts.

Hem de dinar com podem, dintre les tendes, de tal manera, que determinem per l'any que ve portar una vela per fer un cobert a la taula. Si no plou, ens servirà pel sol.

A les dues de la tarda, si bé el cel es cobreix de boires toves i molles, para de ploure i són tantes les ganes de sortir del campament, que amb l'hostaler de l'ermita, el vell *Francisco*, organitzem una cacera d'isards pel bosc de Comassera que cobreix tot el vessant esquerre del Jueu.

Francament, no tinc molta confiança en l'èxit, però, com estarnos a les barraques, val més orejar-nos entre l'avetosa.

Sortint per la palanca que porta el mateix nom que el bosc, després d'haver passat unes prades, ens enfilem pel bosc, que ens mostra els seus primers bells exemplars de coníferes.

Als quinze minuts de marxa arribem en una font sulfurosa, tota tapullada dels isards. Comencem a deixar parades.

A mesura que ens anem enfilant, veiem més rastres d'isards i el cor se m'entusiasma. Tal vegada estarem de sort?

Poc més poc menys, a l'hora de camí, em toca restar de parada en el límit que fa l'avetosa, a la cinglera d'una barrancada que desaigua al Jueu. Resto a l'aguait, mentre els companys s'allunyen, però encara no han fet vint-i-cinc passes que veig a l'altra banda de la foranca i a la fondalada, un isard que resta uns moments quiet, i després, potser perquè ens ha vist, desapareix dins l'arbreda. El Cisco i els altres companys tornen a reprendre el camí i jo resto sol, quiet, ull vigilant i orella alerta.

Als pocs instants d'haver desaparegut, sento dos trets al meu damunt, i al temps just d'aixecar els ulls m'arriben dos isards, que resten parats a un centenar de passes. No m'han vist i vigilen. Jo, l'arma a punt, ni em moc per a respirar. No puc tirar encara. Són massa lluny, i ja s'acostaran. D'un salt emprenen la baixada per la cinglera, no pas en direcció meva, sinó paral·lela al lloc on em trobo, en veure que se m'escapen, malgrat la distància, els apunto i faig foc. Un d'ells resta parat a l'instant. Està ferit. L'altre fuig amb una velocitat fantàstica, per l'espadat. Torno a apuntar, lentament, i disparo de nou. Veig clar, que novament el fereixo, però la distància és llarga i no vol caure. Llavors, emprèn la davallada, i jo vull canviar els trets de l'escopeta que no volen sortir, rebotits per la humitat. Passo uns moments delirants. Per fi puc treure'ls, i n'hi poso dos amb bala, car l'isard ferit ja és massa apartat i ni

cal somniar a tirar-li amb balins. Afino bé la punteria i encara li disparo quatre trets, però a una distància de tres-centes passes és impossible fer blanc amb escopetes ordinàries de caça.

Quan veig que l'animal camina tan dolorosament a punt de caure, em dol haver-lo ferit. En travessar el reguerol, resta parat almenys cinc minuts. Després ha de pujar un petit pendent i jo endevino la seva fatiga. Finalment, va a perdre's al bosc, per a morir ignoradament qui sap on! Tinc la recança d'haver fet una mort inútil.

Quan els *mautaires* passen davant meu, el Cisco i els altres companys retornen amb les mans buides com jo mateix. Ells han vist els isards, sols a la velocitat d'un llampec i han tirat a l'atzar. Ens planyem de la nostra dissort, tot emprenent lentament la baixada.

No hem fet dues-centes passes, quan sentim els de la *mauta* que passen vora el riu assenyalant-nos la troballa d'altres isards. Ràpidament prenem les posicions que creiem més oportunes, i quasi no tenim temps de situar-nos que veig pujar sota nostre un cabirol que passa entre nosaltres a risc de fer-nos mal. En Gallart l'apunta i el fereix, i després sonen encara dues o tres escopetades simultànies a la meva, i l'animal rodola exànime entre els pins.

No descriuré pas la joia que ens domina i que creix encara en sentir com els altres companys disparen més avall.

Aquella tarda, tornàvem al campament amb la joia al rostre i tres isards a l'esquena.

Per sopar, el cuiner ens feia els honors d'un gustós cuinat, que feia dies que enyoràvem. El Pio, que també era un dels herois de la cacera, tan aviat enlairava un tall d'isard amb la forquilla com triscava amb el xarello de la bóta del Cisco.

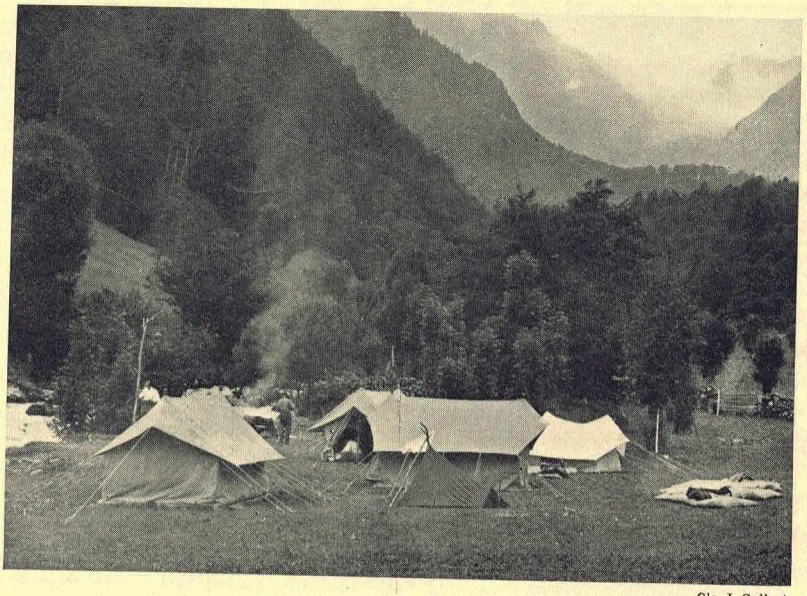
JOSEP M.ª VILARMAU

El IV Concurs i el I Congrés internacionals de cinema amateur

EN començar aquesta crònica tenim encara entre nosaltres alguns cineistes estrangers. I la comencem sentint a dintre el pessigolleig de la satisfacció que les paraules entusiàstiques d'aquests cineistes han promogut en nosaltres. Llurs paraules repetides una vegada i altra, reflecteixen l'admiració sentida pels nos-

VALL DE L'ARTIGA DE LIN. AL FONS EL MALL DE L'ARTIGA I COLL DE TORO DE BARRANCS.

Cls. J. Gallart

CAMPAMENT A L'ARTIGA DE LIN. AL FONS LA FURCANADA O MALL DELS PUIS.

UNA CACERA APROFITADA DURANT EL CAMPAMENT.

Cls. J. Gallart

LA CUINA DE CAMPANYA DEL CAMPAMENT A L'ARTIGA DE LIN.

tres hostes per la brillantor dels actes organitzats a llur honor i d'agraïment per l'acollida que han trobat a casa nostra.

Quan pel desembre del 1933, a París, els nostres delegats catalans, senyors Caralt, Forgues i Prats, demanaren per a Barcelona i el CENTRE l'honor d'organitzar el IV Concurs Internacional del Millor Film d'Amateur 1935, estem segurs que, malgrat la bona acollida que trobà l'oferta, els delegats de les nacions participants al III Concurs no intuïren la possibilitat d'una superació del que estaven celebrant en aquells moments.

Per això, aquests dies llur satisfacció ha estat més intensa. En el transcurs dels llargs mesos que han estat en contínua correspondència amb la nostra Secció de Cinema, han pogut fer-se càrrec de l'entusiasme que ací es posava en l'organització, i, sobretot, de l'esperit autènticament amateur amb què eren animades les tasques, les quals havien de cristal·litzar en els actes que durant els dies 16, 17, 18, 19 i 20 de maig han tingut lloc a casa nostra. Tothom venia, o es disposava a venir, sabent que anava a trobar uns amics veritables.

I heus ací el pessigolleig de la satisfacció suara manifestat. En l'arreveure dels cineistes i delegats, en entornar-se'n a llur país, hi havia la manifestació d'un afecte sincer per l'obra del CENTRE i l'assegurança que el record de Catalunya serà un record joiós en la vida de cadascú.

* * *

Cal que ens atenguem a l'espai reservat a aquesta crònica. Per això limitarem la nostra tasca al raport dels actes celebrats durant l'estada dels delegats estrangers a casa nostra. El número 9 de la revista *Cinema Amateur*, que edita la Secció de Cinema, serà dedicat totalment al IV Concurs Internacional del Millor Film d'Amateur 1935 i al I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs, de Barcelona. En ella, doncs, els companys trobaran, amb una major amplitud, tots els antecedents, l'esdevingut i el que vindrà. Direm solament que aquest Concurs Internacional té unes característiques úniques que són la seva raó d'ésser i que podríem resumir en aquests tres punts:

a) Cada nació solament pot presentar un sol film per tema i tamany de pel·lícula.—*b*) Aquests films han de seleccionar-se prèviament entre tots els Clubs existents al país.—c) El Concurs té lloc cada any en una nació distinta.

Aquests punts donen al concurs una importància única, ja que porten en si la garantia d'una qualitat màxima i fan necessària la collaboració anual de tots els Clubs en la tasca de seleccionar els films. Complint, doncs, aquests punts la Secció de Cinema del CENTRE convocà per mitjà de la seva revista *Cinema Amateur* tots els Clubs, entre els quals s'escollí la selecció a trametre al Concurs.

Amb el desig de donar als actes del Concurs i del Congrés una major importància, es constituí un Comitè d'Honor integrat pel President de la Generalitat de Catalunya, l'Alcalde de Barcelona, els Consellers de Cultura de la Generalitat i de l'Ajuntament, el President del Comitè de Cinema de la Generalitat i els Presidents de les entitats de cinema amateur següents: Federació Catalana de Cinema Amateur; Associació de Cinema Amateur de Barcelona; Associació de Cinema Amateur de Mataró; Cinemàtic Club Amateur, i les Seccions de Cinema de l'Agrupació Excursionista de Badalona; Amics de les Arts, de Terrassa; Associació d'Alumnes de l'Escola de Belles Arts de Barcelona; Associació d'Alumnes de la Unió Industrial; Ateneu Enciclopèdic Popular; Ateneu Popular de Gràcia; Centre Excursionista de la Comarca de Bages, de Manresa; Centre Excursionista del Vallès, de Sabadell; Federació Comarcal de Catalunya, i Lliga Catalana.

El programa dels actes del Concurs i del Congrés es desenrotllà, tal com estava previst, de la següent forma:

Dijous, dia 16, a les 7 de la tarda.—Rebuts pel nostre President, senyor Pau Vila, la Junta de la Secció de Cinema i nombrosos cineistes catalans, tingué lloc al nostre casal la recepció dels delegats estrangers, Entre els hostes que ja eren considerats com a amics, per haver fet coneixença amb els nostres delegats al concurs anterior de París, cal assenyalar el senyor i senyora Krijn, delegats d'Holanda, i Mr. i Mme. Boyer, de França. Es féu ofrena a les senyores de sengles rams de flors. Arribaren també els senyors Plaumann i Ziepfel, d'Alemanya, amb tots els quals es féu una detinguda visita al nostre estatge. Després de les salutacions i les fotografies de rigor s'aprovà el programa i quedaren convocats per al matí del dia següent per a la formació del Jurat del Concurs.

Divendres i dissabte, dies 17 i 18.—A les 10 del matí el local del CENTRE era ja ple de cineistes. Vinguts els delegats estrangers, es passà a nomenar els delegats de les nacions que no n'havien designat, per a la constitució del jurat del Concurs. A més dels dele-

gats estrangers formaren part del Jurat cineistes de totes les entitats catalanes de cinema, i crítics. El jurat hagué de dividir-se en dues seccions per tal de jutjar simultàniament els films de 8, 9.5 i 16 mm, ja que la gran quantitat d'obres rebudes impossibilitava la tasca per a un jurat únic.

Posats d'acord els membres del Jurat sobre el procediment de puntuació, tots els presents es dirigiren a l'Ajuntament de Barcelona on ja els esperaven bon nombre de cineistes i representants de la premsa. Els delegats i congressistes foren rebuts al Saló de Cent pel Conseller-Delegat senyor Jaumar de Bofarull en representació de l'Alcalde. El senyor Pau Vila saludà en nom del CENTRE i dels cineistes el representant de la Ciutat, a la qual salutació contestà el senyor Jaumar donant als congressistes i delegats la més cordial benvinguda en nom de Barcelona tot desitjant-los una estada ben grata a la nostra terra. El senyor Pierre Boyer, en nom dels delegats estrangers remercià sentidament la rebuda que se'ls feia i oferí l'agraïment sincer dels cineistes estrangers. Després de la impressió d'uns clixés se serví als congressistes un esplèndid lonx al Saló de sessions. A continuació visitaren tot allò que de més notable té el palau de l'Ajuntament. Fou admirada com es mereix la bellesa de la nostra arquitectura gòtica i el superb Saló de les Cròniques, decorat per l'insigne pintor Sert.

A les quatre de la tarda del divendres començaren les sessions de veredicte, que no acabaren fins a l'endemà, dissabte, a les dues de la tarda.

Tres llargues sessions de bon cinema a cada una de les dues sales del CENTRE, arranjades per a la projecció sonora, donen prova de la tasca laboriosa dels Jurats.

La classificació fou establerta per puntuació damunt unes fulles impreses exprofés. El veredicte del Concurs es detallarà més endavant, en donar compte de la seva lectura al Palau da la Generalitat.

Diumenge, dia 19.—Ha estat un anhel comú de tots els països participants als Concursos, de celebrar simultàniament una reunió que amb el nom de Congrés Internacional de Cineistes Amateurs tingués cura de vetllar pel manteniment de l'esperit del veritable amateurisme i de la continuïtat de l'obra dels Concursos, tot i assegurant i millorant les bases que són la seva raó d'existir. La conveniència de celebrar un Congrés junt amb el Concurs havia ja estat

exposada en anteriors aplecs. Ha estat, però, al CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA a qui s'encarrega per primera vegada d'iniciar aquesta obra amical dels cineistes de tot el món. Un honor, però també un delicat encàrrec.

Recollides les suggerències i les opinions concretes de tots els països inscrits oficialment - Alemanya, Argentina, Àustria, Bèlgica, Canadà, Espanya, Estats Units, França, Gran Bretanya, Hongria, Irlanda, Itàlia, Iugoslàvia, Japó, Països Baixos, Portugal , Suècia, Suïssa i Txecoslovàquia - la nostra Secció de Cinema confeccionà un programa provisional que no era altra cosa que l'exponent de les opinions dels països inscrits. Damunt ja d'una base concreta les nacions estudiaren els temes, i les que no han pogut trametre delegats a defensar llurs punts de mira han tramès per escrit llur pensament i llur vot que han donat a la discussió d'aquesta primera reunió oficial i a les decisions preses un caràcter veritablement internacional.

Reunits els congressistes, a les 10 del matí del diumenge, dia 19, al CENTRE en nombre de quaranta, en cotxes particulars marxaren vers l'acollidora Sitges, on fórem rebuts per una comissió del seu Ajuntament, amb la qual es féu la visita al Cau-Ferrat.

Els delegats estrangers admiraren la importància artística del notable Museu fundat per Santiago Russinyol. Dolia, especialment als senyors Krijn, els cultes delegats d'Holanda, haver de realitzar una visita tan curta! Però, calia pensar en les tasques del Congrés i es formà de nou la caravana de cotxes fins a l'Hotel Terramar. El dinar transcorregué enmig de la major animació, després del qual els congressistes es traslladaren a un altre saló, reservat ja a tal fi, i, en un ambient de franca companyonia no exempta de la serietat que l'acte requeria, es donà començ a la sessió del que esdevenia el I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs, Barcelona 1935.

Presidí l'assemblea el senyor Pau Vila, i actuaren de secretaris els senyors Pierre Boyer i Delmir de Caralt. Ultra els delegats congressistes senyors Plaumann i Ziepfel, per Alemanya; Pierre Boyer, per França; senyor i senyora Krijn, per Holanda, i Lluís de Quadras i Carles Freixa, per Espanya, per expressa voluntat hom considera presents al Congrés - puix que havien tramès llurs vots i opinions - Àustria, Bèlgica, Canadà, Hongria, Irlanda, Iugoslàvia, Japó, Portugal, Suïssa i Txecoslovàquia.

Completaven l'assemblea delegats de totes les entitats de cinema amateur catalanes i nombrosos cineistes, acompanyats alguns de llurs respectives mullers.

El programa de discussió contenia:

Definició del film Amateur.—Bases fonamentals del Concurs Internacional del Millor Film d'Amateur.—Congrés Internacional de Cineistes Amateurs.—Designació de la nació organitzadora del V Concurs.—Modificacions a introduir a les bases del Concurs. —Decisions sobre propostes fetes pels congressistes.

El resultat pràctic d'aquesta primera reunió internacional ha estat molt interessant per a tots els cineistes amateurs. Ha quedat instituït el Congrés anual, reunió que ultra la seva missió orientadora i estimuladora facilitarà l'aplegament i mútua coneixença de cineistes de totes les parts del món.

Hom considera prematura la creació d'una Federació Internacional; els congressistes cregueren que el Congrés anual substituiria amb avantatge aquell organisme, ara com ara. Entre els resultats positius de la conversa, cal destacar l'oferta de França de publicar i repartir gratuitament un butlletí trimestral de les activitats cineístiques de tot el món, escrit en francès, anglès, alemany i espanyol, i la creació d'una oficina d'informes internacionals.

Les modificacions decidides per als pròxims concursos internacionals, la definició del film amateur i molts d'altres aspectes tractats, d'un gran interès tots ells, però d'una extensió per a la qual ací no disposem d'espai, seran publicats íntegrament en el número pròxim de *Cinema Amateur.*

Es donà compte als congressistes que la nació millor classificada en el concurs havia estat França, a la qual, d'acord amb les bases del concurs li fou ofert el dret d'organitzar el pròxim Concurs. El senyor Pierre Boyer agraí a l'assemblea la distinció i amb un gest de companyonia, unànimement apreciat, cedí a Alemanya el dret d'organització, tot recordant que a París, l'any anterior, els delegats alemanys manifestaren el desig de celebrar el Concurs de 1936 a Berlín, per ésser l'any dels Jocs Olímpics.

No cal dir que fou acollida amb tot entusiasme la voluntat del delegat francès. El senyor Ziepfel, en nom d'Alemanya, expressà el seu agraïment per l'oferta del senyor Boyer, i acabà invitant a tots a donar-se de nou les mans a Berlín.

Ultimades les tasques del Congrés, es tornà ràpidament a Barcelona, car a les nou de la nit se celebrava el banquet a honor dels delegats estrangers.

L'aspecte del gran saló de can Llibre era brillantíssim. Representants dels organismes oficials, cineistes de totes les entitats de

cinema amateur de Catalunya, premsa, etc., junt amb una bellíssima i nombrosa representació femenina animaven la vetllada, bo i fent costat als delegats estrangers. Oferí el sopar el President de la nostra Secció de Cinema, senyor Lluís de Quadras. Dels delegats estrangers parlaren Mr. Boyer, per França; Ziepfel, per Alemanya, i Krijn, per Holanda. Clogué l'àpat el senyor Pau Vila, el qual invità els assistents a pujar a la terrassa on els fou servit el cafè entre agradables i encomanadissos ballables de l'orquestrina. La festa durà fins a les dues de la matinada.

Dilluns, dia 20.—A les cinc de la tarda, al Palau de la Generalitat, fou celebrada la Sessió de Clausura del Concurs i del Congrés. Presidí la Sessió el Conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Duran i Ventosa. Tenia a un costat el senyor Pau Vila, i a l'altre el senyor Lluís de Quadras. Actuaren de secretaris els senyors Pierre Boyer i Delmir de Caralt. Aquest últim llegí el veredicte del IV Concurs Internacional del Millor Film d'Amateur 1935, que és com segueix:

CATEGORIA «A» (Argument-Films a escenari)

16 m/m

1	*L'home important.* .	69,50	punts.	Espanya. Domènec Giménez
2	*Atom vecnosti.* . .	45,82	»	Txecoslovàquia. C. Zahradnicek.
3	*La vie est un rêve.* .	42,70	»	França. Mr. et Mme. Monier.
4	*Stormy Weather* . .	41,04	»	Països Baixos. P. Reynders.
5	*Un jour calme* . .	34,66	»	Hongria. Juhàsz Béla.
6	*Evasion*	23,87	»	Bèlgica. André Cauvin.
7	*Le beau voyage* . .	10,45	»	Suïssa. M. Kaufmann.

9 1/2 m/m

1	*Hadrova ancka* . .	49,70	punts.	Txecoslovàquia. Burda, Lengsfeld i Tichy.
2	*Sisif*	47,29	»	Espanya. Francesc Gibert.
3	*Destinée*	46,02	»	França. Mr. Vermeiren.
4	*Faust*	40,65	»	Iugoslàvia. Oktavian Miletíc.
5	*Kampf um nichts* . .	26,53	»	Alemanya. Rudolf Taesler.
6	*Mirage*	24,88	»	Bèlgica. Paul C. Faniel.

8 m/m

1	*Liselotte feiert Geburstag* . . .	37,29	punts.	Alemanya. W. Kuhlmann.

CATEGORIA «B» (Documentals i Viatges)

16 m/m

1	*Sur un marché normand*	41,50	punts.	França. Mr. Lehérissey.
2	*Vom triglad zur Adria*	36,46	»	Alemanya. Ottomar Krupski.

3	*Mooie violen* . . .	35,43	»	Països Baixos. P. Van't Kaar.
4	*Pallars i Ribagorça* .	29,66	»	Espanya. Joan Salvans.
5	*En Croisière* . . .	26,20	»	Bèlgica. Gaston Wyns.
6	*Mighty Niagara* . .	23,13	»	Canadà. Leslie P. Thatcher.
7	*Naples*	19,40	»	Suïssa. M. Weissenberger.
8	*En avion vers l'Adriatique*	11,06	»	Iugoslàvia. Karlo Peharc.
9	*Surgical treatment of the epilepsy* . . .	10,28	»	Hongria. Dr. Hammersberg.

9 1/2 m/m

1	*A l'ombre de la Butte.*	48,14	punts.	França. G. Acher.
2	*Exposition Universelle*	37,14	»	Bèlgica. René Van Wylick.
3	*La pesca del nero.* .	34,64	»	Espanya. Antoni Sarsanedes.
4	*Am muhlbach.* . .	31,78	»	Alemanya. Friedrich Zipfel.
5	*Adriatic tunney Fishing*	27,36	»	Iugoslàvia. Ljudevit Vidas.

8 m/m

1	(no es concedeix)			
2	*Jus de Touraine* . .	28,08	punts.	França. Mr. Duchesne.
3	*Ferien 1934* . . .	20,41	»	Alemanya. Frl. Charlotte Behrens.

CATEGORIA «C» (Films que no entren en «A» ni «B»)

16 m/m

1	*Eine kleine konigstragodie*	46,60	punts.	Alemanya. Richard Grosschopp:
2	*La volta al món* . .	46,46	»	Espanya. Francesc Argemí.
3	*Trois petits tours.* .	43,42	»	França. Pierre Boyer.
4	*Another day* . . .	41,73	»	Canadà. Leslie. P. Thatcher.
5	*En sommarrapsodi* .	30,66	»	Suècia. Helmer Bäckström.
6	*Jour ouvrable* . .	29,06	»	Bèlgica. Paul C. Faniel.
7	*Black and White* . .	25,66	»	Països Baixos. A. Carré.
8	*Examen psychotechnique.*	17,60	»	Suïssa. Ing. G. Baei.

9 1/2 m/m

1	*Ainsi souffla le vent* .	44,71	punts.	França. R. Foucault.
2	*Reflexos*	39,21	»	Espanya. Domènec Giménez.
3	*Jocrisse et le loup.* .	34,22	»	Bèlgica. Thomaz de Bossières.
4	*Idylles d'Adria* . .	26,42	»	Iugoslàvia. Oktavian Miletic.

8 m/m

1	*Atmosphère* . . .	41,28	punts.	França. Louis Cuny.

CATEGORIA «D» (Films en colors)

16 m/m

1	(no es concedeix)			
2	*Concarneau* . . .	40,35	punts.	França. Mr. Buisset.
3	*Les quatre saisons* .	31,92	»	Suïssa. Dr. Mercier.

4 *De Barcelona a Port de la Selva* . . . 30,07 » Espanya. Angel Pinós.

9 1/2 m/m

1 (no es concedeix)
2 *Revija boja* . . . 33,57 punts. Iugoslàvia. Maksimilijan Paspa.

Puntuació general (amb dos punts al primer premi i un punt al segon): França, 10 punts; Alemanya, 6 punts; Espanya, 5 punts; Txecoslovàquia, 3 punts; Bèlgica, 1 punt; Iugoslàvia, 1 punt; Suïssa, 1 punt.

Recordem que els films del Japó i els portuguesos, i no pas per culpa dels respectius organitzadors, no pogueren classificar-se per no haver arribat en el moment de les sessions del veredicte.

Cal remarcar, amb satisfacció, que hagi estat un film nostre el que hagi obtingut, amb notable diferència, la puntuació més alta en el Concurs.

Acabada la lectura del resultat, el senyor Boyer llegí les conclusions aprovades en el I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs, les quals - com ja hem dit - aniran en el número pròxim de *Cinema Amateur.*

Seguidament prengué la paraula el nostre President senyor Pau Vila, el qual féu ressaltar l'obra patriòtica i cultural portada a terme pel CENTRE, establint un perfecte paral·lel en l'obra de proselitisme en pro de l'excursionisme i el que ara realitza, i que ja fructifica magníficament, amb el cinema amateur.

Parlaren després els senyors Ziepfel, Krijn i Boyer, els quals, cadascun en llur idioma, expressaren l'agraïment per tot el que s'havia fet a honor d'ells i l'admiració pel moviment cineístic de la nostra terra. Amb la salutació en nom dels cineistes de llurs respectius països, tots expressaren fervents desitjos perquè el I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs que porta el nom de Barcelona-Sitges sigui el punt de partida d'una obra ininterrompuda en pro d'un cinema independent, destinat a satisfer les ànsies creadores d'uns artistes idealment lliures. El cineista madrileny senyor Daniel Jorro - que acompanyat de la seva esposa arribà la nit abans - saludà també els congressistes i els assegurà l'afecte més cordial dels cineistes espanyols absents.

Aquest concepte de puresa d'intencions que ha d'ésser la dignificació del cinema amateur, és el que glossà admirablement el senyor Duran i Ventosa, en nom de la Generalitat, i acabà amb la promesa del seu ajut més sincer en pro del cinema enaltidor de l'art i de la cultura.

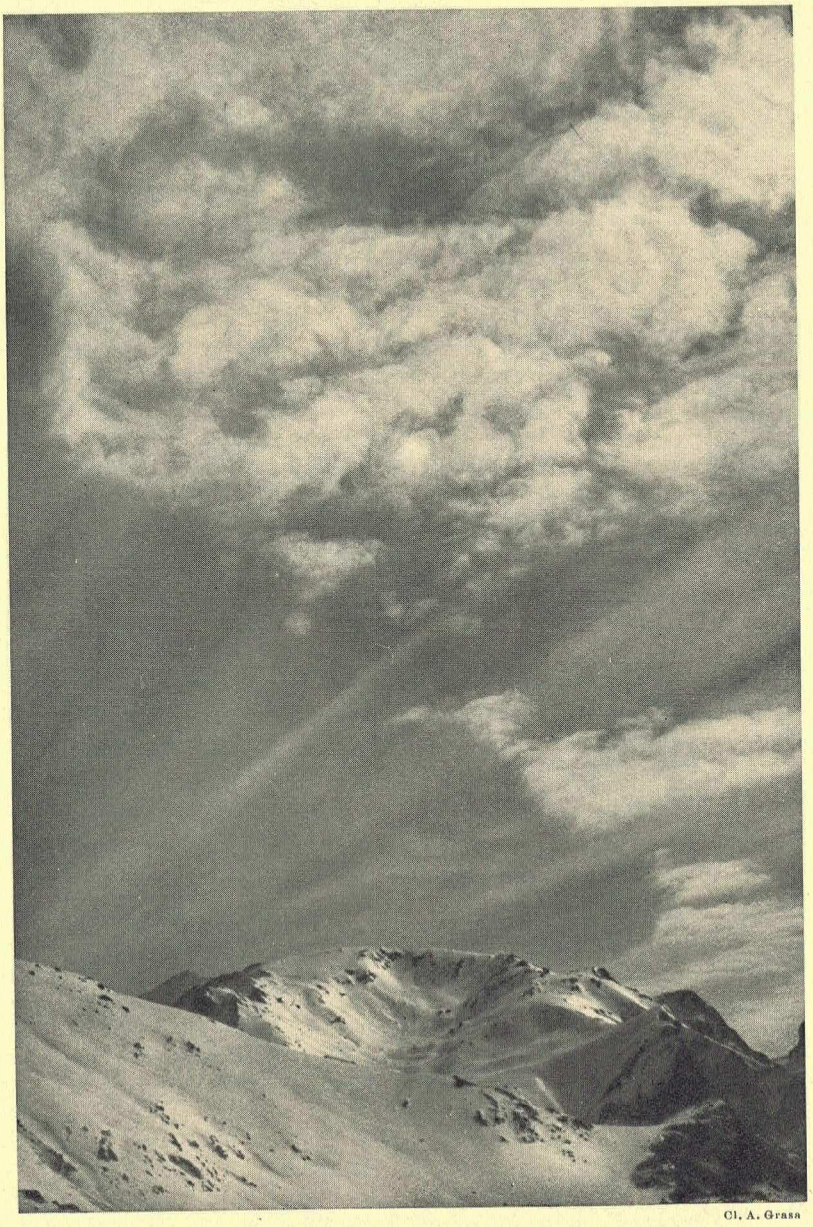

Cl. P. L. Torrents

RECEPCIÓ AL CENTRE DE LES DELEGACIONS ESTRANGERES QUE ASSISTIREN AL V CONCURS INTERNACIONAL DEL MILLOR FILM AMATEUR 1935

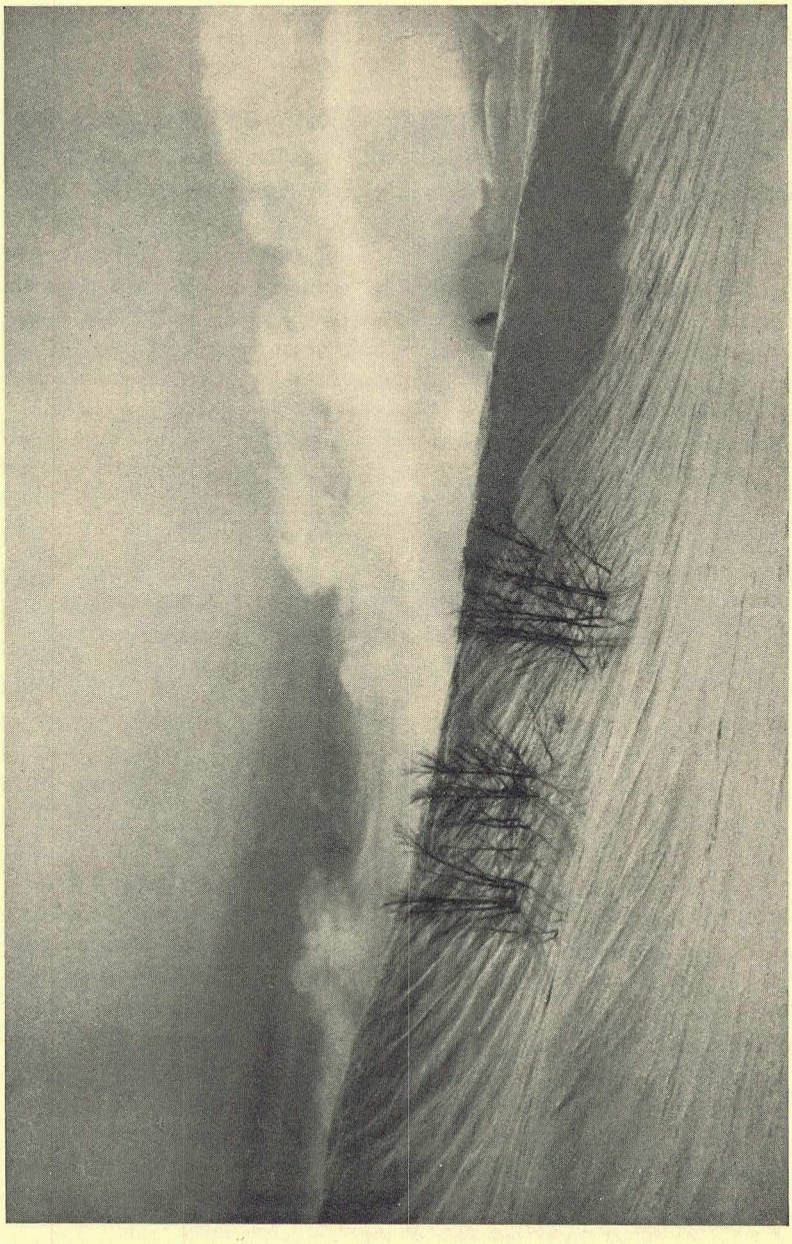

I CONGRÉS INTERNACIONAL DE CINEISTES AMATEURS
CONGRESSISTES A L'HOTEL TERRAMAR, DE SITGES

Cl. A. Grasa

Primer Premi: Medalla d'Or. Zermatt. Cims
Del VIII Saló Català de Fotografies de Muntanya.

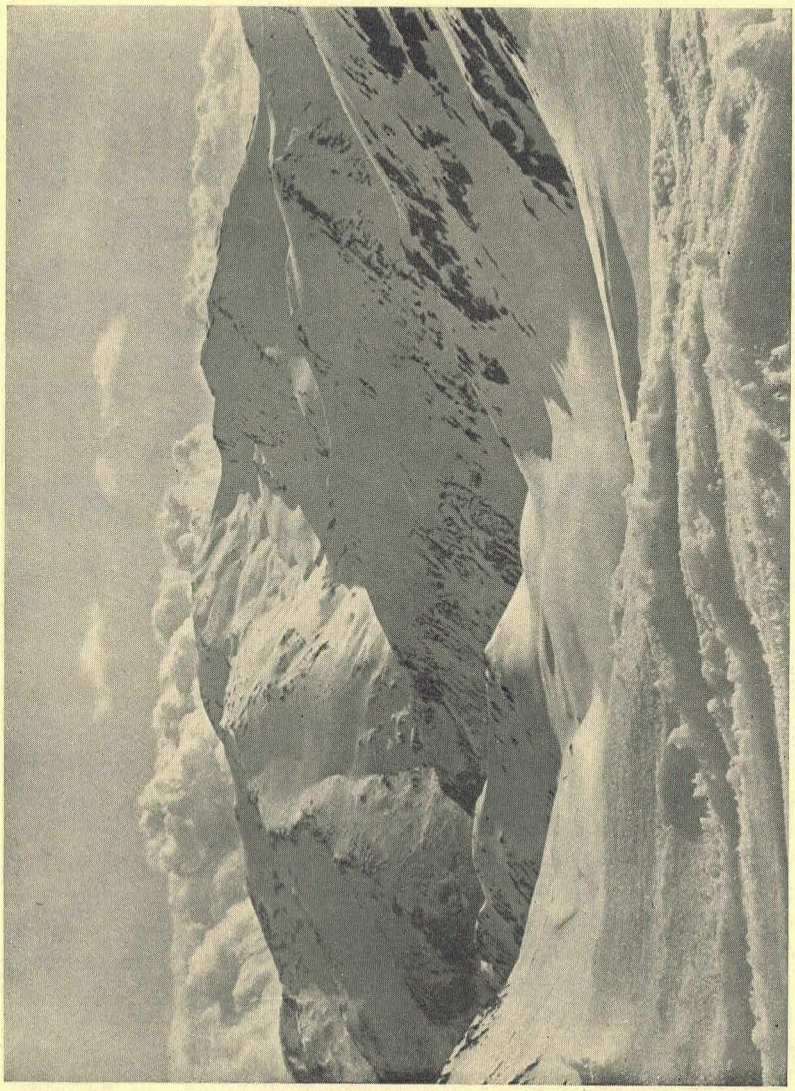

Cl. A. Grass

ZERMATT. CORNISA

DEL VIII SALÓ CATALÀ DE FOTOGRAFIES DE MUNTANYA

SEGON PREMI: MEDALLA DE VERMELL

Cl. E. Mullor

PUIGMAL

TERCER PREMI: MEDALLA D'ARGENT DEL VIII SALÓ CATALÀ DE FOTOGRAFIES DE MUNTANYA

L'acte fou totalment retransmès per l'estació de Ràdio Associació de Catalunya.

L'interès desvetllat pel Concurs Internacional entre el nostre públic ha estat realment gran. Sense dubte una de les majors i més agradables sorpreses que els delegats estrangers han tingut entre nosaltres ha estat precisament aquest interès que desvetlla ací el cinema amateur; interès que s'ha traduït aquests dies en la premsa amb la publicació d'extenses relacions i comentaris. Sessió de Gala que a honor dels delegats estrangers se celebrà el dilluns, dia 20, a l'ampla sala del Fèmina. Entre un públic distingidíssim que omplia la sala de gom a gom, hi havia, ultra els delegats estrangers, el Conseller de Cultura de la Generalitat senyor Duran i Ventosa, els senyors cònsols d'alguns dels països participants, els dirigents de totes les entitats de cinema amateur de Catalunya, els representants de la premsa cinematogràfica i altres representacions de casa nostra.

El programa, compost per una selecció dels films estrangers del Concurs, fou el següent:

Exposition Universelle 1935, de René Van Wylick, de Bèlgica.
Faust, d'Oktavian Miletic, de Iugoeslàvia.
La vie est un rêve, de Mr. et Mme. Monier, de França.
Sonho infantil, de F. Ponte e Sousa, de Portugal.
Stormy Weather, de P. Reynders, d'Holanda.
Another Day, de Leslie P. Tatcher, del Canadà.
Trois petits tours, de Pierre Boyer, de França.
Eine Kleine Konigstragodie, de Richard Groschopp, d'Alemanya.

Fou decidit que s'inclogués en el programa de la sessió el film portuguès *Sonho infantil* - arribat el matí del mateix dilluns - per la seva qualitat.

Tots els films foren acollits favorablement pel públic, però cal remarcar per llurs qualitats *Eine Kleine Konigstragodie*, film tot ell desenrotllat damunt un tauler d'escacs on les figures es mouen soles i que adquireixen una força d'expressió realment impressionant; *Trois petits tours*, que enclou una idea específicament cinematogràfica - tot en el món volta -; *Stormy Weather*, que intenta desenrotllar una tècnica bon tros atrevida per un amateur - la identificació del protagonista amb la càmera - i que, no obstant, l'autor resolt sovint, i *Another Day*, film molt just de muntatge.

* * *

Heus ací en una breu ressenya allò que de més important han tingut el IV Congrés Internacional del Millor Film d'Amateur i el I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs.

Ens plau sobretot subratllar el concurs aportat a les tasques i als actes per totes les entitats cineístiques de la nostra terra, que els han donat un agradable aspecte de companyonia.

Tenint en compte que els films rebuts per al Concurs solament foren projectats davant els delegats que formaren el Jurat, la Secció de Cinema decidí l'organització d'unes projeccions gratuites per als socis de totes les entitats de cinema amateur, en les quals es passaran la totalitat dels films, descomptant, naturalment, els de les sessions públiques del Fèmina i els que s'hauran projectat al Fantàsio en aparèixer aquestes ratlles, abans de la presentació del film professional txec *Els de catorze anys*. Amb aquests actes podem donar per acabat el curs actual, curs prou pròdig en actes i actuacions per a considerar-lo com el més actiu, de més transcendència de la vida cineística no ja del CENTRE sinó de Catalunya.

X. X. X.

El VIII Saló de Fotografies de Muntanya

ORGANITZAT, com sempre, per la nostra Secció d'Esports de Muntanya, el dia 3 tingué lloc la inauguració del VIII Saló de Fotografies de Muntanya. La vigília, el Jurat qualificador, compost pels senyors Josep Escayola, de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya; Josep M.ª Vilaseca, de la Secció de Fotografia del CENTRE; Joan Roig, designat per la Junta Directiva del CENTRE; Josep M.ª Guilera, de la Secció d'Esports de Muntanya, i Josep Torent, Secretari, fallà el Concurs de conformitat amb les bases.

Atorgà el primer premi, Medalla d'Or, a la bellíssima fotografia, núm. 49, titulada *Cumbres*, lema «Zermat», presentada pel senyor Aureli Grasa. El segon premi, o sia, la Medalla de Vermeil, correspogué a la fotografia núm. 53, titulada *Cornisa*, amb el mateix lema «Zermatt», i que correspongué, per tant, al mateix senyor

Aureli Grasa. La Medalla d'Argent, corresponent al tercer premi fou atorgada a la fotografia *Puigmal*, núm. 45, que amb el lema «Tot temps» presentava el senyor Ernest Mullor.

El 1.er accèssit fou adjudicat una altra vegada al senyor Aureli Grasa, per la seva fotografia núm. 51, *Rioseta*, amb el ja esmentat lema «Zermatt». El 2.on accèssit a la fotografia núm. 23, de nom *Pla de Beret*, i lema «Petó», del senyor Emili Tintorer. El 3.er accèssit a la fotografia núm. 20, titulada *Agulles de Saburedo*, del lema «Atzar», feta pel senyor Josep Fornells, i, per últim, el 4.rt a la fotografia núm. 29, titulada *Perfil de Muntanya*, presentada amb el lema «Catorze» pel senyor Albert Oliveras i Folch.

De les dues primeres no hi ha altra cosa a dir que felicitar l'autor senyor Aureli Grasa per la gran traça en la concepció i en l'execució de totes les seves obres; i, sobretot, per saber fer una cosa que gairebé es pot dir que no ha sabut fer cap altre expositor: saber triar els papers més adequats per a cada assumpte, a més del tiratge i revelat, despreocupació que en aquest Saló ha arribat al màxim en la prova núm. 93, titulada *Peñaubiña*, que té per lema «Deporte».

Hi ha, però, una altra falla que és general en aquest Saló i que perjudica proves bellíssimes: la grisor general de moltes, massa proves passades, grisor de la qual no s'escapen ni les núms. 45 i 23 premiades amb el tercer premi i tercer accèssit respectivament.

Dignes d'esment trobem la fotografia núm. 64, lema «Tot temps» i titulada *Molló*. Una capelleta ja esdevinguda clàssica en els concursos i uns arbres amb núvols molt ben presentats en la fotografia núm. 63, que té per lema «Correcuita» i per nom *Vall d'Andorra*. Molt bé igualment de tria de paper les núms. 50 i 54 *Boira* i *Ventisquero*, com totes les presentades sota el lema «Zermatt».

Una fotografia que podria ésser esplèndida, però que no ho és degut a la grisor crònica: *Barrera de neu*, núm. 47 i corresponent al lema «Tot temps».

Uns núvols que semblen retallats i enganxats sobre les muntanyes perjudiquen fortament la prova exposada amb el núm. 24, lema «Petó», titutada *Pla de Beret*.

Fora de concurs, per haver arribat tard, s'exposen un bon conjunt de tretze proves procedents de Madrid. D'haver-se situat millor el fotògraf hauria pogut treure més partit en algunes proves, sobretot en la titulada *De uniforme* (unes puntes d'esquís) de caire modernista.

Altre tant podem dir de la fotografia núm. 49 *Neu pols*, lema

«Esquís», si el seu autor hagués tret més partit del tema aprofitant el contrallum per a augmentar-li el relleu i l'efecte artístic; això sense comptar amb la grisor característica d'aquest Saló, causa que també desllueix els reflexos de neu de la vista núm. 43 *Petjades*, també del lema «Tot temps».

No volem acabar sense esmentar una bona prova malgrat el defecte d'enganxar-se els diferents termes. Es tracta de la prova núm. 4, *Vallferrera*, del lema «Cadí», prova que, per excepció, no és gens agrisada.

En resum: un Saló que es pot classificar en dos grups; de l'un costat, una sèrie de fotografies perfectes, totes del mateix autor, i de l'altre, molta, però molta primera matèria artística feta malbé per manca de tècnica. La majoria per un agrisament, i les altres per diverses causes com, per exemple, les proves núms. 2 i 3, *Prat d'Aguiló* i *Serra del Cadí*, fetes malbé per ús indegut o, millor dit, abús dels *ecrans*.

Però com que no n'hi ha prou amb comentar sense profit per a l'esdevenidor, cal, en primer lloc, que la Secció titular de Fotografia es reintegri al seu comès de divulgació i ensenyament de la tècnica fotogràfica a les noves generacions del CENTRE, i que la Secció d'Esports de Muntanya, donat que avui dia no hi ha centre, club, penya, o colla excursionista de la nostra terra que no celebri llur saló de fotografies de muntanya, es decideixi a donar un pas més endavant i converteixi el seu Saló de Fotografia en internacional, però, això sí, tenint cura d'especificar bé abans si és un saló de muntanya, de núvols o de neu, ja que hi ha molta gent que ho demana.

M. S. i B.

Per les vores de l'Eufrat (1)

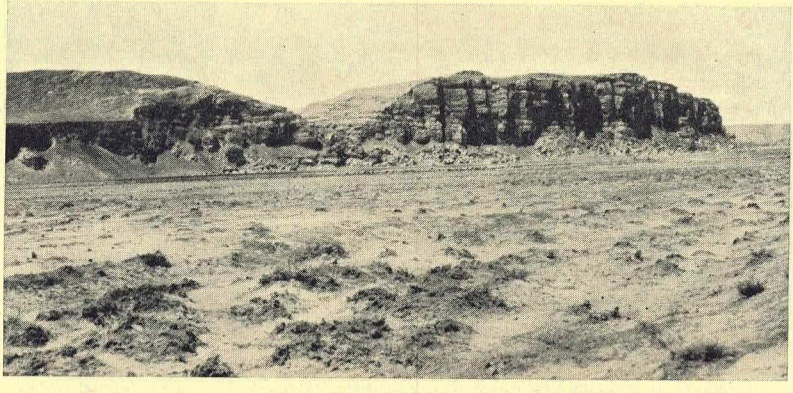
(Records bíblics)

DURANT els quatre anys de la meva permanència a Orient, des del 1906 al 1910, els estudis bíblics em proporcionaren l'avinentesa de recórrer la Palestina i la Península del Sinaí; l'Àsia

(1) Aquest treball fou tramès pel seu autor, el P. Ubach, amb motiu d'haver-li atorgat el CENTRE la Medalla corresponent a l'any 1934. Fou llegit en dues sessions especials durant les quals es projectaren una bona sèrie de clixés il·lustradors. Hem cregut convenient conservar l'estil de conferència que té l'escrit en atenció al nostre medallista d'enguany.

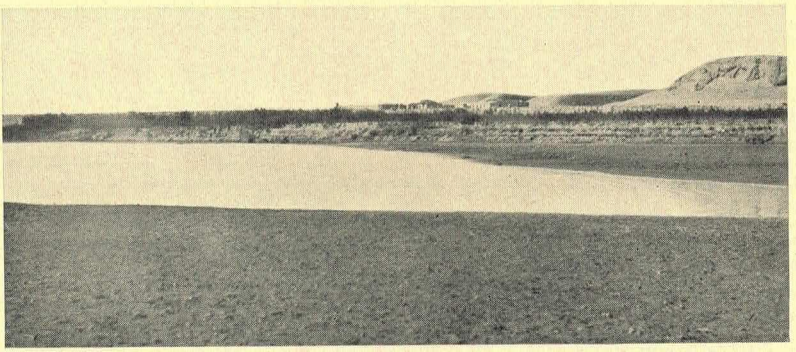
UNA DE TANTES CARAVANES QUE SOVINTEGEN PER LES VORES DE L'EUFRAT

ESPADATS DE LES VORES DE L'EUFRAT

EN TRAVESSAR UN DELS «VADYS», SORT EN TENIM DE L'AJUT D'ALGUNS BEDUÏNS

VISTA DE L'EUFRAT I DE LA VILA D'ANA A LA FRONTERA DE L'IRAQ

LES MURALLES DE LA VILA D'HIT.

VISTA PARCIAL DE BAGDAD. BARRI DELS CRISTIANS

Menor; la Tessàlia i la Grècia; la Creta, i una gran part de l'Egipte. A la fi d'aquell quadrienni havia, doncs, visitat els països de l'Èxode, de Josué i dels Jutges; dels Reis, dels Profetes i dels Macabeus; les terres de Jesús i de Sant Pau. Per completar el cercle dels pelegrinatges escripturístics no em mancava més que arribar fins al teatre de les primeres civilitzacions de la humanitat, contemplar el quadre dels onze primers capítols del Gènesi, els monuments que, descoberts aquests últims anys, han vingut a confirmar la realitat dels fets exposats en les primeres pàgines de les Divines Escriptures. El consol d'acomplir aquest desig m'era procurat pel Rdm. P. Abat Antoni Marcet de Montserrat l'any 1922, amb la vènia del Rdm. P. Abat Primat i el cos de professors del Collegi Internacional de Sant Anselm de Roma, que gentilment consentiren a veure's privats del meu ensenyament de llengües orientals durant tot el curs escolar 1922-1923.

Així, doncs, el 2 de juliol del mateix any 1922 m'embarcava a Brindis, en un vapor rapidíssim, que en cinquanta hores mullava ja a Alexandria, i d'allí, pel Caire i Kantara, jo arribava, un dia més tard, a Jerusalem. Passats només vuit dies en la veneració dels llocs sagrats de la Ciutat Santa, em dirigia de dret al llogarret de Kariatain, en ple desert de la Síria, a mig camí de Damasc a Palmira. La duresa del clima, la molèstia dels paràsits, la qualitat del nodriment, a base de vianda de daina i de camell, i d'altres austeritats sofertes en aquella solitud, tot i no ésser més que un tast de les que voluntàriament i per esperit de penitència s'imposà més de 15 segles enrera, i no gaire lluny d'allí, el Doctor màxim de la Bíblia, Sant Jeroni, m'obligaven a abandonar-la per a pujar a Alep el 14 de setembre, i celebrar allí la primera Missa en llengua siriaca, ritu que ja no havia d'abandonar ni en la celebració dels Sants Misteris, ni en la recitació de l'ofici diví, fins al nou retorn a Europa.

L'última setmana del mateix setembre, davallava per les vores de l'Eufrat i escollia Bâgdad com a centre d'estudis, com a mercat per a enriquir algunes seccions del Museu Bíblic de Montserrat, i com a punt de partença per a ulteriors excursions durant l'hivern. De fet en sortia una primera volta pel gener del 1923, per tal d'examinar l'antiquíssim monument d'Akerkûf; una segona volta per visitar les ruïnes de Babilònia, fer un pelegrinatge al sepulcre del profeta Ezequiel i anar a admirar les últimes excavacions d'aquell any a Ur, la pàtria d'Abraham. Per l'abril davallava el riu Tigre, arribava fins a la Susiana, per les vores del riu Karûn, i tornava

a Bâgdad per Bassora, no però sense haver fet una segona visita més entretinguda a les ruïnes d'Ur, d'on n'eixia amb un esplèndid botí per al nostre Museu Bíblic de Montserrat. Una quarta volta, pel maig, eixia de nou de Bâgdad amb intenció d'endinsar-me per la part septentrional de la Pèrsia fins a Hamâdan, com un mes abans ho havia ja realitzat per les regions meridionals fins a la Susiana. Un contratemps havia, però, de deturar-me en arribar a la frontera, i després de nous esforços, per tal de penetrar-hi, modificava l'itinerari, recorrent els confins del Kurdistân meridional, i arribar per Kerkûk i Erbil fins a la ciutat de Nínive. Una excursió de vuit dies, a cavall, em permetia de recórrer els principals antiquíssims monestirs caldeus dels voltants; el santuari dels Yazidi, o sigui, dels adoradors del diable; la tomba del profeta Nahûm, i per Nimrûd, Schergat i Samarra, feia retorn a Bâgdad, vers la fi del mateix mes de maig. La cinquena volta que en sortia era per a dir-li «adéu» i entrar novament a Roma per Ez-Zôr, Alep, Beyrûth, Jerusalem, Egipte, Marsella, Barcelona i Montserrat.

Tal és l'esquema de l'itinerari recorregut durant quinze mesos. En presentar-vos-en ara, detalladament, una primera part, passaré per alt tot el què, essent ja de vosaltres més o menys conegut, com és ara el que té relació amb la Palestina i la Síria, podria sostreure temps preciós a tot el que es refereix a la part menys vulgaritzada, que és la Mesopotàmia. No espereu, però, una descripció geogràfica d'aquesta històrica regió, regada pels dos cèlebres rius, el Tigre a la dreta i l'Eufrat a l'esquerra, ni un estudi físic de la seva superfície, modificada constantment per les desintegracions de les muntanyes de l'Armènia, que les aigües que aquells dos rius cabalosos aporten vers la plana, des de les edats més llunyanes, quan la ciutat d'Eridu es reflectia en les aigües del golf pèrsic, fins avui que n'està allunyada ja més de 150 quilòmetres. Tampoc no em proposo, en aquesta conferència, intentar una nova solució del problema tan debatut, de quina havia estat la primera raça que prengué possessió d'aquestes terres, anteriorment a les civilitzacions Assiro-Babilònica i Sumero-Accàdica, ni repetir una vegada més tot el que es refereix a la llengua i escriptura cuneïforme d'aquests dos pobles. Finalment, tampoc no és intenció meva fer-vos una relació de les diverses excavacions practicades en mants indrets de la regió, treball que ha exigit un miracle d'investigació i de paciència, que ha evocat, però, un passat embolcallat, fins fa

pocs anys, en el misteri. Tots aquests arguments, i molts d'altres sobre la matèria, capaços d'emplenar interminables dissertacions universitàries, no escaurien dins el quadre de la present senzilla conferència.

El meu intent és donar-vos una ràpida exposició del meu viatge. A aquest fi el millor expedient serà projectar-vos damunt la tela algunes de les fotografies preses, les quals em permetran d'acompanyar-les d'informacions, més o menys desconegudes, tot donant relleu a algunes consideracions de caràcter general, principalment en tots aquells llocs que tinguin relació amb la Bíblia.

Per qui ve de l'Egipte i puja vers el nord a través de la Palestina, sembla que el camí més dreturer per a dirigir-se a Bâgdad hauria d'ésser eixir de Damasc, internar-se en les desolades valls entre els últims contraforts de l'Antiliban i el desert de la Síria, i anar a fer un primer atur a Tadmor, Palmira, la ciutat de Zenòbia, situada un temps entre els dos potentíssims regnes Romà i Part, per tal de continuar després per la gran via de les caravanes que, ja des de l'època romana, unia la Mediterrània al golf pèrsic. Aquest itinerari hauria estat per a mí tant més avinent, quant feia dos mesos que em trobava ja a Kariatain, a dues passes de Palmira, mig avesat als costums i familiaritzat amb la gent d'aquell poble semibeduí. Tot i això, i a desgrat d'una forta quantitat que vaig oferir, cap d'aquells alarbs no se sentia amb coratge per a acompanyar-me, car, com ells deien, una tal empresa era un greu risc per a les cavalcadures, davant la cobejança de l'anazè, ferotge tribu beduïna d'aquelles contrades. Era encara massa recent la tràgica fi d'una topada entre francesos i sarraïns, pels voltants de Tadmor. No vaig tenir, doncs, altre mitjà que dirigir-me a Homs i Alep, i des d'allí seguir el curs de l'Eufrat.

Vosaltres em veieu, potser, tractant ara amb els alarbs, llogant un parell de camells, estipulant un contracte per a fixar, davant notari, totes les condicions de la travessia, més o menys, com solia fer-se encara pocs anys enrera, en preparar una llarga excursió, com és la del Sinaí.

No; l'excursió per les vores de l'Eufrat no exigeix avui tals formalitats. Són ja passats aquells temps en què per un viatge a Bâgdad era necessari associar-se a una d'aquelles romàntiques caravanes, organitzades per a interessos de comerç, escortades per soldats i aprovisionades de tot el necessari. També han desaparegut avui, per a qui porti, encara que siguin poques, esterlines a la butxaca, els mitjans de locomoció usats,

encara ahir, quan per a evitar durant dos mesos l'incòmode balanceig del camell, hom preferia sentir-se sotraquejat damunt d'aquests carros sense molles i suportar-ne les vint-i-cinc o trenta jornades de trontoll.

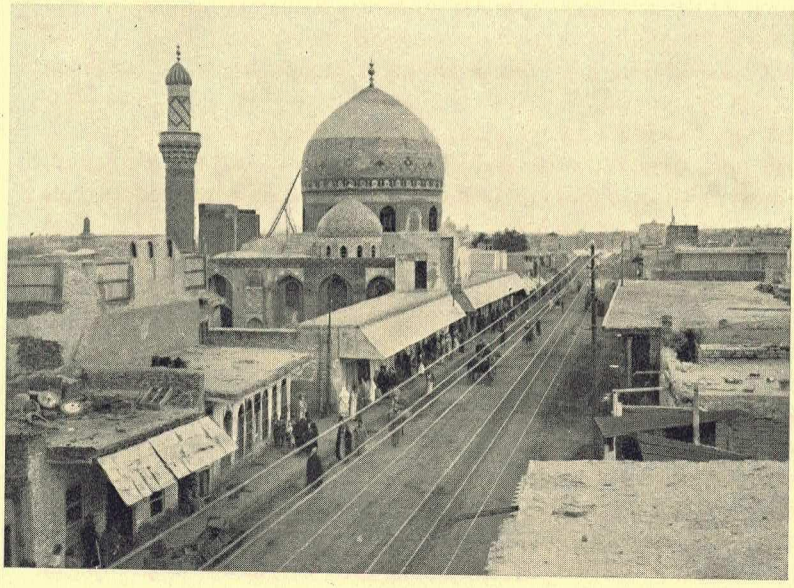
Alarbs i armenis es disputen, ara cada dia, els vianants, en llur major part comerciants, desitjosos de dirigir-se d'Alep a Bâgdad. Són xofers i a la vegada propietaris d'un auto «Ford», que hauran pogut adquirir en un encant de desferres per ben pocs diners. Preu? Tarifa? No se'n coneixen. El preu pot oscil·lar entre quatre i vint esterlines, per tal com depèn, naturalment, de l'estació, de la concurrència, i, sobretot, de la nacionalitat que pugui trair la cara i la parla del vianant. Una és la tarifa pel semita, una altra per l'europeu, i més si és anglès o americà. Sigui com vulgui, avui, com ahir amb els camellers, hom ha de fer encara bona prova de paciència, de diplomàcia, i sovint també no poc sacrifici de diner. Jo m'he vist encara precisat a redactar un contracte, estipulant, entre moltes condicions, la de cinc dies de viatge.

(Advertim de pas, que d'aleshores ençà han transcorregut tretze anys de continu progrés sota règim mandatari. Avui (1935) el viatge a Bâgdad es fa en comodíssim autocar des de Damasc, i només que en divuit hores de travessia pel desert).

Venturós d'haver trobat un amable company en la persona d'un sacerdot sirià, natural de Bâgdad, sortíem tots dos d'Alep el 25 de setembre, al matí, per a arribar, abans de migjorn, a les vores de l'Eufrat. Des d'aquí, l'auto pren una volta i segueix sempre l'orientació SE., i damunt d'una immensa plana, sense carretera, on bat de ple un sol xardorós i implacable, corre, corre, amb una velocitat vertiginosa. A mà dreta van passant successivament una sèrie interminable d'espadats curiosos, que donen a tota la regió un caient de pregona desolació, i després d'haver deixat enrera algunes caravanes, eixides d'Alep alguns dies abans que nosaltres, arribem a Deir ez-Zôr abans del migdia de la segona jornada.

La petita ciutat apareix alegre i somrient en gran contrast amb l'aspecte trist del desert que l'encontorna. És el mercat on van a proveir-se les tribus beduïnes dels voltants; i amb el continu afluir d'armenis, sirians i jacobites, emigrats de Turquia, la ciutat creix amb forta empenta, i promet de substituir, en part, la cèlebre Palmera, no lluny d'aquí, considerada com a ciutat de pas i comercial.

La revisió dels passaports ens indica que no estem lluny de la

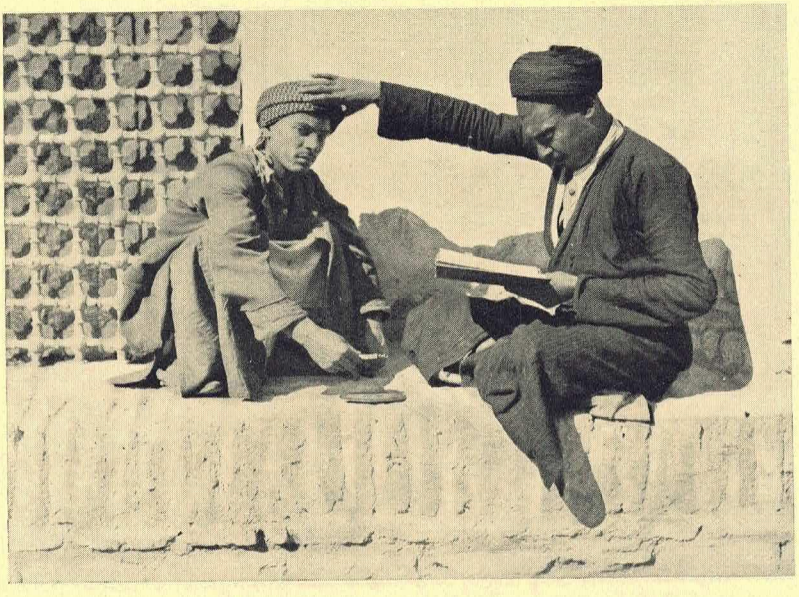
EL CARRER PRINCIPAL DE BAGDAD

BAGDAD. L'ANTIGA UNIVERSITAT (SEGLE XIII) CONVERTIDA EN L'ACTUAL DUANA

BAGDAD. ESCENES CASOLANES.
UN DELS TÍPICS QUARTETS QUE ACTUEN EN LES FESTES DE FAMÍLIA

BAGDAD. ESCENES DEL CARRER. LA MÀGIA EN EXERCICI

frontera; tot i això, no hi arribem fins al cap de dos dies. L'armeni que conduïa l'automòbil, havia fet companyia amb un jueu, i tots dos adquiriren aquella carcassa, no sé pas en quina botiga de draps i ferro vell. El fet és, que el mateix que les egües que els gitanos exposen a la fira, el nostre auto funcionà perfectament només les quatre o cinc primeres hores següents a la sortida d'Alep; després... mai no passava mitja hora sense pana. No vull pas detenir-me a contar-vos els nostres treballs, quan després de deixar la terra compacta ens trobàrem damunt la sorra flonja d'un torrent eixut. Els nostres músculs i els dels beduïns que fortuïtament passaven a prop, eren a penes suficients per a conduir l'auto a l'altra vora de la torrentera. Era la desesperació dels companys; jo, però, (us ho confesso sincerament) en sentia una gran satisfacció.

Gràcies a aquests contratemps, en passar per Sahlihie, he pogut fruir del panorama més grandiós de l'Eufrat al lloc on rep la confluència del Khabûr; riu que trobem citat dues vegades en el segon llibre dels Reis, quan ens conta que a les seves vores vingué a acampar una colònia d'esclaus, després de la caiguda del regne d'Israel. ¿Serà, doncs, el *Chobar* de la Vulgata, el Chevar de l'original, on el profeta Ezequiel veié la majestat de Déu? No m'atreveixo a afirmar-ho.

L'arribada a la frontera, i la vista d'aquest Khan a Abukemal, ha estat per a tots un bon refrigeri. Aquesta vegada ja no serà una d'aquelles barraques o casalots de fang, bruts i miserables, on tot just si es pot beure un gotet de te o quatre gotes de llet àcida, abans d'estirar els ossos a l'aire lliure i damunt la terra nua. Els pollastres, el *búrgol* - espècie de blat bollit - i el *pastek* - cíndria o meló - compensaran als nostres homes dels obligats dejunis dels dies precedents. Pel que respecta a nosaltres, el comandant de la guarnició, que havia vist el passaport, ens volia tenir de companys a sopar, i ja havia donat ordre de portar al Khan dos matalassos. Així, el lloc-tinent Terrier confirmava un cop més la proverbial gentilesa de la seva raça.

El jorn següent l'encontrada esdevé menys desolada; tenim gairebé sempre a mà esquerra l'Eufrat, que s'escola ample i solemne entre les vores més o menys abruptes, adornades de tamarius i de tota mena d'arbres i d'arbustos.

Apareixen les primeres palmeres; i al bell mig, com dins d'un niu, el poblet d'Anà. El vestit dels empleats a l'oficina de passaports, les cigarretes que ens ofereixen, la forma de les petites tasses

en les quals ens presenten el cafè, tot això ens fa avinent que ja hem entrat a l'Irac. Anà, hem direu, si us heu familiaritzats amb la Sagrada Escriptura, es troba citada dues vegades en els llibres dels Reis i en la profecia d'Isaïes. Així pensen alguns moderns, com Armstronh, i ho donen com a cosa certa Loftus i tants d'altres dels antics. Tenint, però, en compte el context i l'ortografia, més aviat em decantaria a cercar-lo, amb Duhm i el Martí, entre algun dels pobles escampats per la Síria. Com a lloc certameut bíblic, hauria pogut donar-vos Tifsah, que es troba poc abans d'arribar a Deir ez-Zôr, i que el primer llibre dels Reis indica com a límit septentrional dels dominis de Salomó. Així mateix hauria pogut assenyalar-vos algunes grandeses clàssiques, altres tantes perles que adornaven en altre temps la platejada cinta de l'Eufrat. Me n'he abstingut perquè, feta excepció de Sahlihie, munt de runes on fa actualment excavacions la missió francesa de Franz Cumont, totes elles han desaparegut ja fa molts segles. ¡Si n'hi hauria de feina per a trobar alguna recordança entre les ondulacions del terreny cremat d'aquells deserts!

Una bona excepció de tot això és la ciutat de Hit, 120 quilòmetres més cap a migjorn. Amb les casetes, bastides de pedra, amb els murs que la protegeixen contra els atacs dels beduïns, apareix encara avui potser tan bella i imponent com en els temps d'Herodot. No és una localitat bíblica, però, els diferents cràters que es veuen a les seves engires, del fons dels quals brolla en ebullició un estanyol d'aigua groguenca i llepissosa; i, més amunt, els forns on el betum en combustió exhala una densa i negra fumera, expliquen aquell *bitumen pro cemento* del qual el llibre del Gènesi ens parla que se'n servia aquella nova generació eixida de l'Arca de Noè, per a la construcció de la torre de les llengües, damunt d'aquesta terra regada per l'Eufrat. Les runes de les construccions babilòniques del Birs Nimbrud, construïdes de maons entrelligats amb aquest betum, ens farà capir el gran comerç que d'aquest material de construcció feia ja en els temps antics la ciutat de Hit.

No sé pas amb qui haurà parlat el nostre conductor; no sé sota quina influència s'haurà transtornat la seva testa; però el cas és que, des que havem deixat al migdia la ciutat de Hit, no fa més que mirar tot espaordit a dreta i esquerra. Tantost veu apuntar al lluny la silueta de qualsevol beduí, agita la testa i dóna al motor tota la velocitat possible, creient poder així escapar, Déu sap de quin atac fantàstic, dels Anazé, els alarbs que habiten aquesta

part del desert. ¡Pobres perdularis! ¡Quantes no se n'han dites a llur compte pels vianants de tots els segles! Menys mal, que per a encoratjar-nos trobem aquest soldat de Faissal, qui cenyit amb la seva cartutxera, el fusell a l'espatlla i el número 21 damunt el seu pit, ens està indicant que àdhuc al desert hi ha una certa policia. De quina manera, però, es comporti ell i els seus companys d'ofici, es pot deduir del que ell mateix ens conta de tres automòbils deturats un xic més avall dos dies enrera, i que no pogueren continuar llur camí sense haver estat abans alleugerits del diner i d'una part de llur moblatge. Imagineu-vos ara el nostre bon armeni estimulat amb aquest confortant, amb quina sospita i quina desconfiança menaria l'auto.

Com un energumen, passava ràpid entremig de les caravanes, sembrant arreu el desordre i la confusió entre els pacífics camells que, carregats amb grosses bales i sacs voluminosos, escapen espaordits per aquella nova remor.

Esforç, però, inútil... els vells i estripats neumàtics de què ell i el jueu s'havien proveït, escalfats amb el girar frenètic i amb el sol de foc de les primeres hores de la tarda, no suporten mai més enllà d'una trentena de minuts, mitja hora de córrer vertiginós i quinze minuts de fatiga per a ells i de descans per a nosaltres. Ho aprofito per a treure una fotografia d'unes curioses installacions que des que havem sortit d'Anà, vénen, de tret en tret, a rompre la monotonia de les vores de l'Eufrat, i que són una característica del seu curs inferior. Se les anomena «Naura» (nom que recorda, sota una altra forma, la «noria» dels castellans), i serveixen per a fer pujar l'aigua del riu fins a dalt d'un canal que corre per damunt de sis o més arcades, rústegament construïdes, per a distribuir-se de seguida pels camps que necessiten ésser regats. Moltes, però, com aquesta jeuen abandonades, qui sap els anys, si no segles, amb les rodes completament fetes a bocins, si és que encara en romanen, que recorden a tots els vianants un passat llunyà ple de riquesa i de prosperitat, fent ver contrast amb la desolació present.

A la sisena jornada després d'haver sortit d'Alep, a Felugia i damunt d'un pont de barques hem passat l'Eufrat, per a arribar, després d'haver recorregut, en quatre hores, una immensa planura d'al·luvió a la vora del Tigre i a la vista de la ciutat de Bâgdad.

BONAVENTURA UBACH, O. S. B.

(Acabarà en el número pròxim)

La caça amb paranys al Pallars

En els temps reculats de la prehistòria en els quals la base principal de l'aliment de la gent d'aquella època era la caça d'animals al bosc i la pesca de peixos als llacs i rius, l'home va arbitrar-se la manera de capturar-los, ja sigui amb la força o amb l'enginy, tant per a lliurar-se de llur escomesa, com per a alimentar-se i obtenir pells per a la seva indumentària.

Així, doncs, és gairebé segur que aquelles generacions ens han llegat els paranys de caça fets de lloses i estaques tan variats i coneguts arreu de la nostra terra. Una prova ben palesa la tenim en el fet, que algunes tribus salvatges de l'Àfrica i de l'Àsia, de cultura tan rudimentària com la dels nostres avantpassats, usen paranys semblants als que usaven els nostres avis en aquestes valls.

Així, la caça primitiva, a més de practicar-se amb llança, arc i sagetes, devia efectuar-se per mitjà de trampes, llaços i paranys dels quals l'enginy popular ens ha llegat la *lluella,* el *llaç* i més posteriorment l'*escripet,* les *rateres de dents* i altres estris per a obtenir les bèsties, ja sigui per llur pell o per a menjar-les. Ens fa creure l'arrel d'antiguitat que puguin tenir la lluella i el llaç, el fet que unes tribus tan primitives com són els «Pigmeus» i «Bantús» de l'Àfrica cacin amb trampes que si no són iguals que els paranys que anem a descriure en tenen tots els principis (1).

* * *

El fet de posseir aquesta comarca una fauna molt variada i més o menys abundant fa que la caça sigui bastant rica. Malgrat que avui la caça major no abunda molt, és ben viu el record de molts vells de quan l'ós acampava ben tranquil·lament, a les muntanyes de Llevata i a les regions lacustres de Cabdella i de Peguera, on encara actualment trobaríem algun exemplar; i fa uns dos anys que el caçador de Lladorre, M. Escolà, va matar-ne un a la muntanya de Selves. Del llop n'expliquen moltes coses tots els que tenen records del segle passat; a Sarroca de Bellera hom es

(1) Vegeu *La cultura de los pueblos salvajes,* de Josep M.ª Batista i Roca, en la pàg. 74 del vol. I de *Las Razas Humanas.* Instituto Gallac. Barcelona, 1927.

recorda avui encara, d'una vegada que el llop entrà una nit al corral de Serra i degollà molts caps de bestiar. Actualment encara es veu de tant en tant algun *llop cervir*, espècie d'animal un xic més gros que la guineu però d'instints com els del seu company llop. L'isard també campeja a Llevata, Filià, estanys de Cabdella i a la comarqueta d'Espot. El *porc fer* o senglar, viu al Bòsia a les rodalies de Sarroca de Bellera, als paratges coneguts per Roca Vermella i Pardinos; llocs rocosos i plens de balmes i amagatalls. El *gat fer* del qual de tard en tard se n'albira algun que altre als llocs més boscats. La *guineu* i la *fetgina*, molt abundants a tota la comarca i molt buscades per llurs preades pells. El *teixó*, abunda força a tota la comarca, el qual és buscat i caçat per la seva saborosa carn, de gust tan exquisit com la del porc. La llebre, el conill, l'esquirol, el taupot i la *rata sallarda* són abundantíssims. També hi abunden les aus; podem esmentar l'àguila, el duc, el *volter*, l'*esparaver*, la *moixeta*, el *cabrer*, la *gallineta* de la *Mare de Déu*, el *tudó*, el *gai*, la perdiu, la guatlla, la *tórdera*, la *griva*, la garça ultra molts altres moixonets que saltironen i canten per les bardisses i boscos.

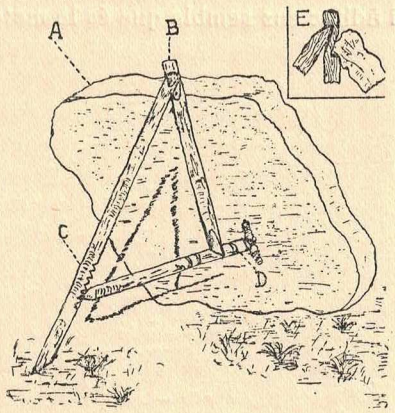

Fig. 1.—Lluella

Com veurem, eren diverses les maneres d'obtenir tots aquests caps de caça; car, a més dels enginyosos paranys i altres sistemes de caçar avui caiguts en desús, principalment es valien dels molts coneixements que tenien (i han tingut tots els pobles caçadors) de la vida de les bèsties, arribant àdhuc a interpretar la seva veu i molts dels seus costums.

La caça amb paranys és el procediment que ofereix més varietats. Entre els arreus més usats figuren la lluella, el llaç, l'*escripet* i la *ratera de dents*.

La lluella. El parany (figura 1), i els dos següents, en aquesta comarca són coneguts amb el nom de lluella, en altres llocs de Catalunya, la *lloseta*.

Aquest està compost d'una pedra plana i tres bastonets degudament fustejats amb un ganivet, els quals aguanten la llosa estant a punt de caure a sobre del primer moixonet, rata o taupot que in-

tenti menjar-se l'esquer del parany, el qual està parat de la següent manera: (a) llosa a punt de caure; (b) bastonet d'aguant de la llosa i subjectat pel bastó (c), i (d) bastonet subjectat en la pedra i en les osques del bastó (c) i que serveix per a fer aguantar en equilibri el bastó (b); en l'extrem que es recolza a la llosa del bastó (c) hi ha un tallet en el qual es col·loca l'esquer per atreure les bestioles esmentades, i amb paranys més grans abans hi devien caçar conills i altres animals, com fins fa uns anys encara hi caçaven conills *caxapons*, és a dir, xics. (e) disposició dels bastonets (b) i (c) en recolzar-s'hi la llosa un cop parat, vistos de front amb el perfil de la pedra.

La lluella (fig. 2). Aquesta no es diferencia gaire de la primera i àdhuc ens sembla que és la mateixa; com que aquesta és la que nosaltres hem conegut i hem parat mantes vegades per a caçar rates i ocells, també podria ésser que ens hagués arribat canviant un xic de posició el bastó (d) de l'anterior; car un amic nostre que ens proporcionà les dades referents als paranys anterior i següent, ens assegura que aquest en la seva infantesa no el coneixien, i per això podria ésser que fos el mateix amb els petits canvis que hi veurem.

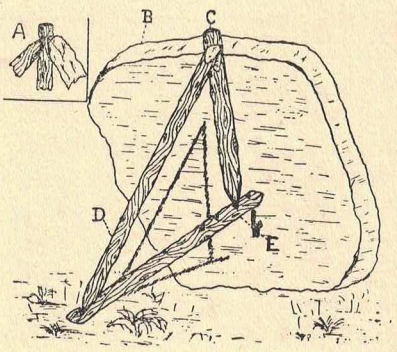

Fig. 2.—Lluella

Col·locats els bastonets com a la figura 1, el parany és més sensible i precís que no col·locats tal com ho són a la figura 2, i com que les coses populars en passar a la mainada més aviat degeneren, aquest en podria ésser un cas, ja que no costa tant de parar com l'anterior.

Les estaques no són ben iguals, car la del centre, o la (b) en lloc de tenir les dues osques capgirades com pot veure's a la disposició (a) del parany, són totes dues fetes iguals, la qual cosa permet a la pedra d'aguantar-se més fàcilment i el parany costa menys de parar, però no és tan precís. Avui encara, moltes vegades el paren als *arners* de les abelles per a caçar-hi les rates que van a menjar-se la mel. Es para així: (a) disposició vista de front de la llosa i bastonets principals; (b) llosa que s'aguanta a l'osca del bastonet (c), aquest bastonet oscat s'aguanta en equilibri subjectat pel bastonet (d); (e) bastonet amb una osca a l'extrem

superior, en la qual es recolza el bastó (d), amb el seu pes fa aixecar el bastonet (e) per aguantar amb les petites osques del seu extrem inferior (bo i regulant-les) el bastó (c); el bastonet (e) està proveït d'un tallet al seu extrem inferior on es posa l'esquer, i l'animaló en intentar menjar-se'l, mor aixafat.

La lluella (figura 3), també servia per a la mateixa caça; aquest era més precís i més certer que els anteriors; tant aquest com el primer ja no els hem viscuts. Aquest mateix tipus és també popular a les Balears.

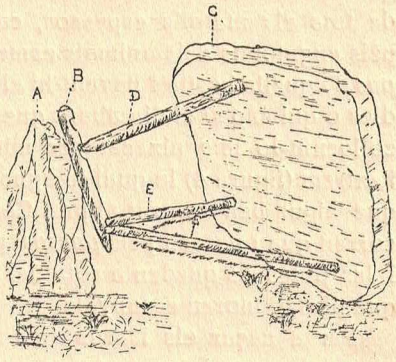
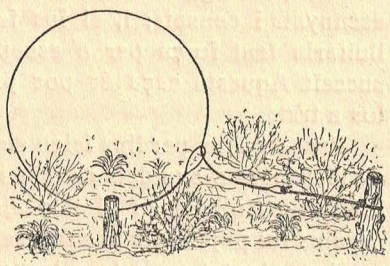

Fig. 3.—Lluella

Aquesta lluella estava composta per una llosa, quatre fustetes fustejades amb un ganivet i un roc qualsevol per a recolzar-hi el parany en parar-lo, la qual cosa es feia de la següent manera: (a) pedra qualsevol per a aguantar el parany; (b) bastonet d'aguant en equilibri; (c) llosa aguantada mig enlaire i a punt de caure; (d) estaca d'aguant de la llosa; (e) i (e) estaques recolzades a la llosa i que aguanten l'estaca (b).

S'escampa blat al sòl o glans a sota el parany, els petits mamífers en intentar menjar-s'ho toquen amb el morro les estaques i aquestes cauen; els moixonets es colloquen de potes a sobre de les estaques (e) i (e), aquestes amb el pes s'abaixen, el bastonet (b) perd la consistència i cau la llosa damunt de l'animaló, el qual mor aixafat.

Fig. 4.—Llaç

El llaç. Aquest parany consisteix en un llaç escorredor, fet de fil d'aram molt gruixut o de corda de cànem per a caçar isards; de fil d'aram prim per a caçar conills i llebres i de pèl de porc o de la cua o crinera dels cavalls blancs o egües, per a caçar perdius o tudons; llaç que va subjectat a l'extrem d'un cordill, amb el qual es ferma lligant-lo a un *reboll,* en una estaca clavada a terra o en una altra cosa. Per a caçar amb llaç o altres paranys sem-

blants es necessita posseir un bon coneixement de les bèsties i llurs costums.

Per a caçar llebres i conills els llaços i rateres es paren de banda de nit i es van a mirar al matí; per a parar-los s'ha de seguir el *rastre* dels conills i fixar-se molt bé en totes les juntures de tots els matolls espessos, car si entre mata i mata hi trobem pèls enganxats dels animals esmentats, no hi ha dubte, allò és un *pas* d'aquella bèstia i havent-hi el pèl encara, és senyal que fa pocs dies o qui sap si el dia abans que hi ha passat. Allí es para un llaç collocant-lo mig aixecat per mitjà d'una estaca amb un tallet a l'extrem (figura 4) la qual fa aguantar el llaç ben dret i de manera que sigui ben centrat al pas. Com que els conills i llebres sempre corren quan passen pels *passos* posen el cap a dins del parany i les potes els queden a sota del llaç i amb la mateixa embranzida que porten moren escanyats.

Per a caçar els isards amb aquest parany hom col·loca el llaç als punts estratègics o passos estrets que sovint es troben per les muntanyes on abunden aquestes cabres salvatges; com que acostumen a passar sempre pel mateix lloc, deixen *rastre*, i allí on tenen més costum de passar es para el llaç.

Es col·loca mig aixecat com l'anterior, però aguantat amb dos o més bastonets i a voltes mig amagat amb brancatge si el lloc no és propici per a ocultar-lo i subjectat millor a un arbret tallat, car així, en agafar-se corren arrossegant l'arbre fins que moren escanyats i cansats; i, si fos fermat a un lloc fix, en agafar-se lluitaria fent força per a escapar-se com més d'una vegada ha succeït. Aquesta caça és poc practicada, car prefereixen matar-los a trets.

Per a caçar perdius feien els llaços de pèls llargs de porc o bé de la crinera o cua dels cavalls blancs per tal que el parany fos invisible. Col·locaven el llaç als *carreronets* per on passaven les perdius tot pujant als trossos sembrats de cereals per anar-hi a menjar, plantat amb tres bastonets perquè s'aguantés ben obert i erecte, i quan la perdiu passava per allí posava el cap al parany i en voler fugir moria escanyada. Per a parar aquest llaç s'havia de saber distingir molt bé les potades d'aquestes bestioles. Com que les perdius gairebé sempre caminen o corren com les gallines, deixen rastre i sempre acostumen a passar pel mateix carreró, d'això es valien per a caçar-les amb parany. Fa pocs anys que al poble de Cèrvoles (Flamisell) encara estava en força ús aquesta caça. Els de caçar tudons, tenien les mateixes característiques que

els de la perdiu, però aquests els paraven a sota dels roures on els tudons acudien a menjar glans. Si el lloc no era propici per a amagar un xic els llaços collien boixos i feien uns carrerons simulant ponts i forats on paraven el llaç; després escampaven glans pel sòl, amb més abundància a sota dels ponts on hi havia els llaços parats. Aquest ocell és molt golafre, tant, que el poble interpreta el seu cant d'aquesta manera:

Quan tinc blat quan tinc sac
no tinc sac, no tinc blat.

És perquè, després de tip li dol molt deixar el que li queda; per això com que mai no en tenen prou anaven seguint la rastellera de grans o glans sense donar-se compte on anaven a parar, i, és clar, posaven el cap al llaç com si res. En veure's atrapats volien fugir, però com més corrien o volien emprendre el vol més apretaven cap al davant i morien escanyats. Solien parar-los la mainada, n'acostumaven a parar sempre deu o dotze i moltes vegades n'agafaven tres o quatre alhora. També en solien parar a les branques grosses dels roures i també els amagaven amb branquetes i boixos. Aquesta caça de tudons fa una quarantena d'anys que ha caigut en desús.

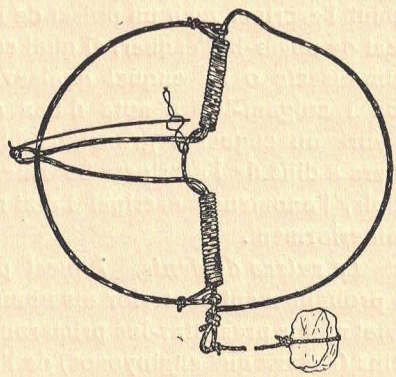

Fig. 5.—Escripet

La caça amb llaç es practicava durant la tardor, hivern i part de primavera, excepte la de la perdiu que era practicada a l'estiu quan els cereals són granats i a punt de segar.

L'escripet. Aquesta devia ésser la primera ratera de les que coneixem que l'enginy popular devia haver creat. Malgrat haver cercat molt no podem presentar-la gràficament ben autèntica; sabem, però, que era una ratera feta de fusta de vímets corbats, inclús la molla, i que s'hi agafaven molts moixons. Aquest parany, tenia les mateixes característiques de l'actual *escripet* fet de fil d'aram, tan popular arreu de Catalunya amb el nom de «ratera d'agafar pardals» (figura 5). Segons ens conta el nostre bon amic C. Torrobella, l'escripet era oriünd de les altes valls del Ribagorça,

i que vora de Viu de Llevata, a la casa anomenada el Convent, a darreries del segle passat hi vivia un home que les feia molt perfectes i molt precises. Ens hem esforçat molt per a saber la manera de poder fer la molla de fusta, però ens ha estat impossible d'esbrinar-ho; es comprèn que no n'hàgim pogut obtenir dades ben completes no tenint el seu origen (com sembla) en aquesta comarca, i fent com fa més de quaranta anys que ha caigut en desús. El nostre esmentat amic, d'uns cinquanta-cinc anys d'edat, essent minyonet, encara n'havia vistos, i prou s'ha esforçat per a donar-nos-en dades.

Amb aquest parany s'hi solia agafar ocells, bo i parant-lo en teulades, als *gaials* dels *caps de casa* i per les afores als camps de conreu, especialment als *cavallons* de les garbes dels cereals, tapant l'escripet amb un polset de boll, només deixant sortir el ganxet de posar-hi l'esquer, el qual consistia en un granet de blat, en un insecte o un cuquet qualsevol. També els paraven a la neu, bo i colgant-los a sota d'una capa prima, i els moixonets en veure un cuquet o granet de blat picossaven i restaven presoners a dins de l'escripet. La ratera que presentem d'agafar pardals, l'anomenen escripet i així mateix el paraven com l'esmentat anteriorment.

La ratera de dents. Aquest parany és universalment conegut i probablement posterior als abans descrits; per això ens ha semblat millor presentar-los primerament per ésser paranys ben primitius (encara que enginyosos) de l'art d'haver caça.

Aquesta ratera avui encara està en ús, i mantes vegades hem vist guineus, fetgines, llebres, conills i gats fers caçats amb aquest parany. Precisament les guilles i fetgines s'acostumen a caçar totes amb parany, car com que amb el tret de l'escopeta se'ls forada la pell, no és tan preada com caçada amb ratera, amb la qual només se'ls trenca la pota.

Aquest parany, fet pel ferrer, és de ferro, i consta de les següents parts: Una tija llarga de planxa de ferro flexible, però resistent, doblegada no ben bé al mig, proveït d'un forat ovalat l'extrem del doblec més curt, i el més llarg acaba formant un angle recte, amb dos foradets a la punta on van encaixats l'un dels extrems dels dos semicercles dentats, l'altre dels quals encaixa d'igual manera en una planxeta que hi ha clavada al mateix doblec darrerament esmentat, la qual surt pel forat llarguerut del doblec més curt, o sigui, el que va a sobre. Aquests semicercles, de la banda que es tanquen, que és la superior, estan proveïts d'unes dents

molt esmolades i més o menys tallants, fetes amb la llima, les quals en tancar-se han d'encaixar molt bé. De la tija més llarga i a sota de les dents en surt una altra tija de ferro aplanat que forma un braç d'una creu de la llargada de mig parany obert, i acaba l'extrem en forma de rectangle, on va subjectada penjant una mena de medalleta quadrada que passa per sobre d'un dels dentats quan el parany està parat (tal com pot veure's en el gràfic figura 6) i se subjecta collocada en equilibri en un ganxet que surt del rectangle esmentat per aguantar mig enlaire una planxa prima i arrodonida amb moviment per a aixecar-se o aplanar-se, la qual va subjectada per un piuet al centre del parany, al doblec llarg. La tija doblegada que dóna forma al mànec de la ratera està disposada d'una manera més o menys doblegada de l'extrem de la cua del mànec, però molt aixecada de la banda de l'extrem del forat ovalat, el qual amb aquesta disposició fa de molla bo i apretant les

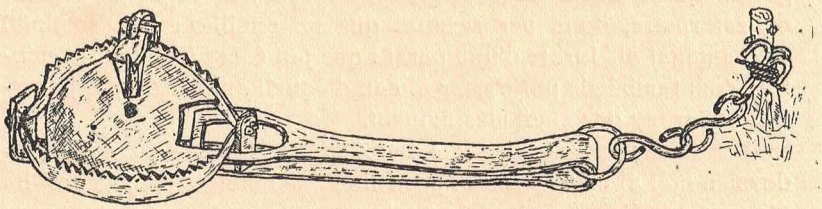

Fig. 6.—Ratera de dents

dents en acció de tancar-les un cop desparat el parany. Per a parar aquesta ratera, la deixen ben plana al sòl, allí on volen parar-la; després d'haver fet un clot a terra per a poder-hi amagar tot el parany mànec àdhuc, recolzen el genoll a sobre de la molla; amb el pes aquesta s'abaixa i s'obren les dents, fan passar la medalleta per sobre i l'enganxen al ganxet només un xic, tan poc com poden per a fer-la aguantar; treuen el genoll a poc a poc i després colloquen el parany al sot; en acabar, el tapen amb un polset de terra o fulles seques, segons el lloc on el paren, i després el subjecten per la cadena que porta a l'extrem del mànec en una estaca clavada al sòl, o en un *reboll*, i amaguen la cadena amb fullaraca, fenàs o brossa.

En altres llocs de la nostra terra aquesta ratera es diferencia un xic de la pallaresa pel mànec; una que n'hem vista a casa d'un manyà del Portal Nou a Barcelona, està composta de dues peces o tiges soldades l'una a sobre de l'altra, a l'extrem de la cua del mànec; a més, per a parar-la hi ha una anella corredora que agafa

les dues tiges alhora, la qual fent-la córrer cap a les dents les afluixa i no cal posar-hi el genoll per a afluixar-les.

Per a caçar conills i llebres, s'acostumen a parar al davant de llurs caus o passos. Abans s'ha de saber conèixer si aquell cau és deshabitat de poc o no, i adonar-se si a la seva boca hi ha pèls enganxats; conèixer si els cagallons de l'excrement són tendres. Si es troba un cau o pas dels dos animals esmentats amb pèl enganxat a l'entrada o l'excrement és tendre, tot això són senyals que l'animal jeu cada nit en aquell cau o bé passa per aquell pas. Fan un clot al davant del cau o a l'entrada del pas i hi paren la ratera. L'animal en passar o entrar al cau, amb la pota pitja la planxeta rodona, s'afluixa la medalleta que aguanta les dents, i queda la bèstia agafada per la pota.

A l'hivern és molt útil saber seguir el rastre dels animals per les potades que deixen marcades sobre la neu i saber distingir de quina mena de bèstia són, car mantes vegades, seguint aquest rastre, dóna per resultat que un conill o un altre animal s'ha amagat als forats d'una paret i que pot ésser fàcilment capturat; com també els pot portar al cau d'aquell animal on pot parar-s'hi el parany que sigui més avinent.

Per a caçar les guineus i fetgines amb la ratera, com que no dormen mai al mateix cau ni passen mai pel mateix pas, se les ha d'*engormandir* en un lloc, la qual cosa s'aconsegueix posant carn cada capvespre en un paratge indicat que sigui més o menys freqüentat per aquestes bèsties. El que els agrada molt i en són molt *gormandes*, és els *peülls* de les potes de porc i les arengades. Quan ja fa algunes nits que s'observa que s'ho han menjat, una altra nit es colga amb un xic de terra i, elles, aleshores han d'escarbotar el sòl per menjar-s'ho. L'endemà s'hi para la ratera; com que aquesta l'enterren com l'esquer anterior, elles engormandides graten la terra ensems que pitgen la planxeta del parany, la molla s'afluixa i queden agafades per la pota. Algunes vegades alguna ha fugit, després d'haver lluitat tota la nit, però deixant-hi la pota trencada.

Els caçadors de guilles i altres bèsties que cacen per la pell, creuen que perquè no els caigui el pèl després de mortes han de caçar-les en lluna *forta*, ó sia, després d'haver fet el ple.

Els que més han practicat i practiquen encara la caça amb llaç i ratera de dents són els pastors i altres guardians d'animals. Es practica a la tardor i a l'hivern.

R. VIOLANT I SIMORRA

CRÒNICA

ELS NOSTRES CONGRESSOS D'ENGUANY

EL V CONGRÉS INTERNACIONAL D'ALPINISME.—*Comitè d'Honor:* Pel Comitè Executiu del Congrés s'han invitat les primeres Autoritats de la República, de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona perquè vulguin formar part del Comitè d'Honor del Congrés. Aquest quedarà completat amb les Entitats excursionistes de la Península que en algun moment hagin estat en relació amb la U. I. A. A.

Es pot donar per descomptat que el Comitè d'Honor quedarà integrat per totes les personalitats a les quals s'ha sollicitat que vulguin patrocinar les tasques del proper Congrés.

Edició del programa oficial.—S'ha fet un important tiratge del programa oficial dels actes i excursions del Congrés, ornat amb belles fotografies i amb una portada original del nostre consoci senyor Miquel Farré.

El text s'ha redactat en francès, per ésser aquest l'idioma oficial de la U. I. A. A. més assequible a nosaltres.

Aquest programa ha estat profusament distribuït a totes les Entitats que formen la U. I. A. A. i a les nacionals.

Títol de Congressista Nacional.—S'ha acordat, també, que els socis del CENTRE podran participar als actes i excursions del Congrés i a les festes en obsequi als congressistes estrangers, per la qual cosa s'ha creat el Títol de Congressista Nacional, el qual donarà dret a rebre l'ensenya oficial del Congrés, a assistir a tots els actes i excursions i a obtenir després a preu de favor les publicacions del Congrés.

El tiquet de Congressista Nacional pot obtenir-se al CENTRE mitjançant la quantitat de 5,00 ptes.

CENTRE

UNA VISITA AL VICHY FRANCÈS I A ALGUN DELS SEUS ENCONTORNS.—El dia 10, el soci Dr. Xavier Parés i Bartra donà una conferència, que il·lustrà amb la projecció d'escollits clixés, en la qual explicà una visita a la població francesa del Vichy. Ressenyà la part històrica i féu una descripció d'allò més interessant de la població antiga i moderna així com de diverses i nombroses fonts d'aigua mineral, els establiments termals, el Gran Casino, edifici d'estil renaixement, els magnífics parcs i estanys amb llur varietat d'animals aquàtics. Després de parlar de les curses de cavalls, concursos hípics, regates i altres esports, descriví finalment les excursions portades a terme a Cusset, Les, Malavaux, L'Ardoisière i Thiers.

EDIFICIS BARCELONINS DESTRUÏTS.—El dia 8, el senyor Pelegrí Casades i Gramatxes donà una sessió de projeccions explicades, en la qual reconstruí a la pantalla interessants i típics edificis barcelonins, avui desapareguts.

APUNTS DE VIATGES PER ANATÒLIA I PÈRSIA.—El dia 15, el col·leccionista i crític d'art senyor Josep A. Weissberger, ben conegut en els medis culturals de la nostra ciutat, ocupà la tribuna del CENTRE per a donar aquesta interessant conferència, que il·lustrà amb una escollida col·lecció de projeccions.

El conferenciant, en començar, demanà a l'auditori que l'acompanyés a diverses ciutats visitades per ell l'estiu darrer, quan recorregué

uns deu mil quilòmetres; visità, entre altres països, el Kurdistan Turc i gran part de la Pèrsia Occidental.

Sortí de Trebizonda i fins a la frontera turca viatjà en la millor carretera que existeix a Turquia, construïda expressament per Kemal perquè el recorregut de 800 quilòmetres fos agradable al Shah de Pèrsia, qui el visità a Estambul. Viatjà pel mateix camí Clavijo quan visità el Gran Khan.

Parlà de la riquesa artística d'Anatòlia, l'exploració de la qual no es podria acabar ni amb la intensitat mussolinesca, ni en cent anys, ni amb tot l'or del Perú ni d'Àfrica. Digué que entre les missions europees que durant aquest segle han fet excavacions a l'Àsia no hi manca la de la Península Ibèrica gràcies al senyor Francesc Cambó, sota el mecenatge del qual es feren calladament excavacions a la Síria el resultat científic de les quals ha resultat sumament interessant.

Les restes de l'antiguitat sepultades a Espanya, Grècia i Itàlia, poca cosa són comparades amb els tresors artístics de l'Àsia Occidental, que, com la Bella Dorment del Bosc, estan esperant un príncep que les desperti del seu son millenari, no amb un petó, espasa en mà, sinó amb l'aixada. Els governs actuals de Turquia i de Pèrsia no són indiferents, ni molt menys respecte a llur gran passat. El govern de Kemal ha creat diversos museus, i a Pèrsia el conferenciant veié el naixent museu d'Art Persa. Al cap i a la fi queden en peu molts dels edificis meravellosos construïts pels Seldxuquides el segle XIII, mentre que a Màlaga, abans gran ciutat musulmana luxosíssima, no hi queda cap vestigi de l'esplendor de la Dominació.

El conferenciant projectà fotografies de bells paisatges i de monuments antics, preses de fa pocs mesos; són molt interessants les ruïnes de Persèpolis, que són les restes més grandioses de l'antiguitat. Entre el modern sobresurten les mesquites i mederses construïdes per Shah Abas a fi del segle XVI. Trenca una llança a honor de l'arquitecte turc Sinan, mai no prou ponderat.

Animà els joves, els mitjans dels quals els ho permetin, perquè facin viatges a l'Orient. Digué que estava segur que molts d'ells gasten més temps i diners en una platja de moda, sense enriquir-se espiritualment. Manifestà que des del segle XIV fins l'any 1880 no ha estat publicat cap llibre espanyol basat en experiències personals d'Anatòlia o Pèrsia, fins que Rivadeneyra, fa 50 anys, ens regalà tres volums que descriuen les seves correries per l'Iran.

Contà que l'esquiador troba tant de bon terreny en aquelles planures com en qualsevol banda, i afegí que s'alegraria que la seva conferència donés com a resultat que algun soci del CENTRE es decidís a posar-se els patins a Kaisari per a ascendir a l'Argeo, amb la seguretat que trobaria esquiadors turcs que l'acompanyarien. El Demavend, els pics més alts del qual s'enlairen a sis mil metres, i amb Teheran que reposa als seus peus, està cobert de neu la major part de l'any.

El senyor Weissberger, en el curs de la seva dissertació féu gala d'una cultura extensíssima, que fou molt apreciada pel públic, el qual, en acabar li tributà els més afectuosos aplaudiments.

Comissió de Refugis

XALET D'ULL DE TER.—S'ha pres l'acord d'obrir novament aquest Xalet, del 15 de juliol al 15 de setembre. Per acord de la Comissió de Refugis queda suprimit el dret d'entrada i, a la vegada, s'ha convingut amb l'arrendatari senyor Orriols una tarifa de preus més reduïda per al present estiu.

La Comissió ha donat les ordres oportunes per tal que sigui enquitranat l'exterior i pintat i arranjat l'interior, i procurar subsanar en el possible els inconvenients que presenta aquella construcció en lloc tan enlairat. Demana als que vagin a Ull de Ter que vulguin fer-se càrrec

de les deficiències actuals, a les que té un gran interès de posar remei definitiu amb la construcció d'un nou i més gran refugi en un lloc més abrigat que l'actual.

Les tarifes que hi regiran durant aquest estiu són les següents:

	Socis CENTRE	No socis
Dormir . .	2,— Ptes.	3,— Ptes.
Dinar o sopar	7,— »	8,— »
Sopar, dormir i esmorzar.	10,— »	12,— »
Dia complet .	15,— »	18,— »

Queda suprimida la taxa d'1 pesseta per dret d'entrada per als no socis del CENTRE.

La condició de Socis del CENTRE *només* pot acreditar-se amb el carnet personal degudament en regla.

Secció d'Arqueologia

EL MONESTIR DE L'OLIVA (NAVARRA). —El dia 29 d'abril, el Dr. J. Onofre Lazumbe, canonge de la Seu pamplonesa i ex-president de la Comissió de Monuments de Navarra, donà una interessantíssima conferència sobre un dels millors i més artístics monestirs de l'ordre cistercenc, el de l'Oliva, en terres de Navarra.

El conferenciant començà exposant la situació geogràfica d'aquest antic monestir, i la seva fundació el 1134 per Garcia Ramírez IV, un dels primers reis navarresos, així com la gran importància que assolí en la història d'aquest regne, on representà exactament el paper de Poblet respecte a Catalunya. A continuació, amb una erudició històrico-arqueològica ben remarcable, anà explicant les diferents construccions i dependències del referit monestir, i el comparà amb altres cenobis de l'ordre, especialment catalans, el coneixement dels quals demostrà posseir a fons. Ajudat de projeccions, que illustraren les descripcions que feia, assenyalà les diverses parts del cenobi, la magnífica església, palau abacial, el claustre, una veritable joia artística notabilíssima, el de l'*scriptorium*, que recorda les antigues activitats literàries i bibliològiques dels monjos, la capella dita de *San Jesucristo*, etc. Aquest magnífic i superb monestir, com tants d'altres, fou saquejat, profanat i parcialment destruït durant els execrables fets del 1835; però mercès a l'entusiasme i esforç de la Comissió de Monuments de Navarra, ha estat reconstruït, i avui torna a ésser ocupat per l'ordre a la qual pertanyia. El conferenciant exposà detalladament les obres principals dutes a terme aquests darrers anys, durant els quals han aixecat de nou el vell i magnífic cenobi cistercenc.

Secció de Geografia i Geologia

LA DELIMITACIÓ DEL PENEDÈS. — El dia 6 del mes de maig, els senyors Pau Vila, President del CENTRE, J. Bouvier, Porta, Puchades i Solé, de la Secció de Geografia i Geologia, realitzaren, amb finalitats d'estudi comarcal, una excursió al Montmell, Marmellà i Torrelles de Foix, amb objecte d'estudiar damunt del terreny la divisòria del Penedès amb el Camp de Tarragona i les comarques del nord.

Un grup de socis de l'Agrupació cultural «Antistiana», de la Bisbal del Penedès, que s'ajuntà a l'excursió, contribuí, amb el seu coneixement del país, a fer més profitosa la sortida i a precisar els trets comarcals d'aquest nus de muntanyes i les característiques del seu poblament. A més, es feren atinades i interessants observacions sobre la morfologia i tectònica del Montmell, l'evolució de la xarxa hidrogràfica i el relleu antic de la plana de Marmellà.

Secció de Fotografia

EXCURSIÓ PER L'ALT BERGUEDÀ.— Aquest mes la Secció de Fotografia ha fet una excursió a Falgars, que fou molt concorreguda. Més endavant en donarem una impressió detallada, en forma d'article, d'un dels consocis que hi prengué part.

PROJECCIÓ DE DIAPOSITIUS.— Se celebraren sessions el dia 2, amb la

projecció de diapositius de la Vall d'Aran, i els dies 9, 23 i 30 el senyor Lluís G. Olivella projectà també diapositius de diversos pobles de Catalunya.

Secció d'Esports de Muntanya

DEL VIII SALÓ DE FOTOGRAFIES DE MUNTANYA.—En un altre lloc es dóna compte del fall del Jurat i es fa un comentari especialitzat sobre el conjunt del Saló.

Volem ara donar unes dades del nombre d'expositors i de fotografies admeses al darrer Saló. Però com que aquest tema de les Exposicions de Fotografies de Muntanya ha d'ésser amplament debatut en l'Assemblea General de Delegats de la U. I. A. A. que ha de tenir lloc a la nostra ciutat el proper dia 4 de juliol per a tractar de celebrar regularment Exposicions Internacionals de Fotografia alpina, farem el resum dels vuit salons celebrats fins a la data.

En la següent llista figuren l'any, el nombre d'expositors i el de fotografies. Si algun any, per retard en la tramesa, ha calgut exposar algun lot fora de concurs també l'esmentem.

Any 1928—25 exp.—100 fot.—24 f. c.
» 1929 - 22 » —121 » —
» 1930—24 » —111 » —
» 1931—22 » —136 » —
» 1932—29 » —148 » —
» 1933—34 » —125 » —21 f. c.
» 1934—39 » —151 » —
» 1935—35 » —100 » —12 f. c.

Això fa un promedi aproximat de 29 expositors i de 131 fotografies per Saló. Cada expositor ha vist exposades un promedi superior a 4 fotografies.

Tots els nostres Salons s'han mantingut dins la mateixa tònica netament muntanyenca, i això ha fet que el Jurat d'admissió rebutgés quantitats considerables de fotografies, car l'article essencial de les Bases, que és el tercer, diu:

«Els temes que s'admetran seran tots dedicats a la muntanya en qualsevol de les seves múltiples manifestacions. Les construccions urbanes i rurals, fonts, carreteres, i en general qualsevol element no natural han de tenir en les fotografies un caràcter secundari. Seran rebutjades aquelles en què figurin com a motiu essencial o principal».

EXCURSIÓ DE SETMANA SANTA A LA RENCLUSA.—El dia 17 d'abril, a les 9 de la nit, els socis senyors Manuel Aurell, Joaquim Bofill, Guillem Carreras, Santiago Codina, Josep Escudé, Marcel Giró, Pere Guasch, Jordi Miquel, Josep Olivella, Albert Oliveras, Antoni Orfila, Josep M.ª Plans, Josep Puntas, Santiago de Quadras, Ricard Rafael, Carles Schott, Francesc Segalà, Andreu Soler, Emili Tintoré, Salvador Trias, Pere Vives, junt amb els companys Font i R. Alvàrez, sortiren de Barcelona amb un autocar especial que els portà a Benasc.

El Xalet de la Renclusa fou obert especialment. L'Antoni Abadias pujà amb dos mossos per tal de tenir cura de l'ordre i altres serveis que sempre fan agradable l'estada al Xalet de la Renclusa.

El dia 19, amb un dia magnífic, pujaren al cim d'Aneto, sense cap dificultat especial. Bona neu, caiguda dos dies abans. El pas de Mahoma, sense glaç. L'esquiada, en baixar, fou excellent,

El dia següent, tots anaren al coll de la Renclusa per a baixar al pla d'Aigualluts; després, per la coma de l'Escaleta, sota el coll de Toro i el coll dels Aranesos fins al coll o obertura entre els cims de Mulleres i Salenques. La major part pujà després al cim de Salenques.

La baixada semblà curta, malgrat els 800 metres de desnivell. En ésser al pla d'Aigualluts, fou visitat el forat per on desapareix l'aigua de les geleres de Salenques, Aneto i Barrancs.

El diumenge de Pasqua començà nevant, com ho havia fet de nit, la qual cosa obligà a un descans, que no deixà de venir bé.

Però, passat el migdia una ràpida aclarida entusiasmà els estadants de

la Renclusa i no pararen durant quatre o cinc hores de fer continuades esquiades.

El dilluns es passà de tornada a Benasc, primer, per a dinar, i continuar després en l'autocar de viatge enmig de tempestes de trons i pluja, per Lleida fins a Barcelona on arribaren a mitja nit.

EXCURSIÓ ALS SANTUARIS DEL FAR, FINESTRES I ROCACORBA.—Fou efectuada pels socis senyors J. M. Escayola, Rd. Flaquer i Gil, Eugeni Mora i J. M. Novellas sota el següent recorregut i durant els dies del 20 al 22 d'abril.

El dia 20 deixaren Rupit a les 17 h. 15 m., seguiren el camí anomenat dels Cingles i feren cap al santuari del Far on arribaren a les 20 h. Hi sojornaren. S'hi menja i s'hi dorm bé. (Sopar, dormir i desdejuni, ptes. 6).

El dia 21 (Pasqua Florida) deixaren el Far a les 7 h. 15 m., anaren a cercar el Grau i baixaren a les Planes. Travessaren la població i la vall, per a emprendre la pujada que passant per Sant Aniol de Finestres els menà al bell i apartat santuari de Finestres on arribaren a les 12 h. 25 m. A les 15 h. deixaren el pintoresc santuari i es dirigiren vers el llunyà santuari de Rocacorba. En arribar a la vista de Granollers de Rocacorba, s'endinsaren per un espès bosc, seguiren uns corriols força perdedors i després de lluitar amb aquella exuberant vegetació arribaren a l'anomenat coll Se Posa.

Al coll Se Posa ja hi ha un bon camí, que puja de Granollers, i en 40 minuts els menà a l'original santuari de Rocacorba, situat dalt l'aresta d'una roca que li dóna l'aspecte d'una nau apocalíptica. Eren les 18 h. 50 m. quan entraren en aquella bella talaia.

Una munió de muntanyes, vistes en extingir-se el dia i a l'endemà, a ple sol, els captivà tant, que els dolia de no poder restar-hi més temps per a contemplar aquelles magnes i superbes vistes.

Rocacorba té una vida migrada, val més que hom es porti menjar. (Sopar (sic) i dormir, pessetes 5).

El dia 22 fou de passeig, car no hi havia altra bona combinació que anar a Banyoles passant per Buert. Deixaren Rocacorba a les 9 h. 20 m. i a les 12 h. 45 m. arribaren a l'estany de Banyoles on s'arranjaren una mica per a continuar a Girona i a Barcelona.

PEL BERGUEDÀ.—Durant els dies de Pasqua Florida (21 i 22 d'abril) els socis senyors Josep Majó, Ramon Pujol, Manuel Rodríguez i un amic, efectuaren el següent recorregut:

Berga, Pedret, on hi ha una església romànica interessant ja molt deixada, collet de Santa Eugènia, serra de Queralt i Rasos de Peguera. Passaren per la font de Bossoms, casa i coll de Mascaró on es domina una bona vista vers la vall de la Portella i cingles de la Quart, Port del Comte, Rasos, Queralt i Berga. Baixaren a la vall de la Portella on el bosc de pins està ja molt destralejat. L'antic cenobi de la Portella (en ruïnes) on es conserva encara l'església, hi ha un Crist, de molta anomenada per aquelles contrades. També hi ha la masoveria. Pel collet de la Creu de Jovell, pujaren al santuari de la Quart, el qual només està obert a l'estiu i dies de festa assenyalada. Baixaren pel collet dels Gavatxos, cases del pla de la Quart i pel coll de Forcons entraren a Borredà on feren nit.

L'endemà, dia 22, per un camí de bosc, anaren al santuari de la Verge dels Oms, situat dalt un petit tossal que domina la vall de Sant Jaume de Fontronyà; aquell dia hi havia un aplec. Baixaren a Sant Jaume on també hi ha una bonica església romànica. Pujaren pel collet de la Batallola que té bona vista sobre les Guilleries, Cabrera, Collsacabra i Puigsacalm. Del Pireneu, no varen veure'n res per estar tapat pel mal temps. Davallaren per la casa i ermita de Santa Eugènia juntament amb la pluja i per un bell camí entremig de bosc espès, seguiren la riera de les Assois. Aquest tros, és

potser el més bonic de tota l'excursió; llàstima, però, de fer-lo a correcuita per culpa de la pluja. Per la vall de l'Arija i l'antic monestir de Santa Maria de la Pobla, entraren a la Pobla de Lillet, i per Berga i Manresa retornaren a Barcelona.

LES DARRERES EXCURSIONS AMB ESQUÍS. —No per manca de neu s'han desat els esquís després de Pasqua Florida. Posteriorment, encara va nevar durant el maig al Pireneu de Núria i Ull de Ter, i encara que sigui una cosa desplaçada esquiar en ple maig, diversos consocis han volgut per mitjà d'unes esquiades acomiadar-se de la neu.

El dia 28 d'abril un grup es va arribar fins als estanys de Carançà i va poder gaudir de sengles curses per haver caigut novament en aquella data una nevada.

El dia 12 de maig, malgrat l'estat insegur del temps, un altre grup va assolir el Puigmal; d'altres grups, evolucionaren per les comes de l'Embut i de Noufonts i tots varen gaudir per darrera vegada en aquesta temporada de les delícies i els encants de l'esquí.

ALS CINGLES DE BERTÍ. – El dia 12 de maig es va efectuar una sortida per la contrada dels cingles de Bertí. Els qui efectuaren aquesta sortida - P. Guasch i Rd. Flaquer - sortiren de la Garriga, pujaren al turó de Puiggraciós i, passant pel santuari del mateix nom, es dirigiren pel Grau Mercader, un cop passat el coll d'en Tripeta. Travessaren per dalt els graus de Montmany i de l'Abella, i gaudiren, encara que poc degut a l'empitjorament del temps plujós, de la bona vista que té aquell país damunt del Congost i, sobretot, del Montseny. Del pla de la Garga passaren per sota el castell de Centelles, que no hi pujaren per estar sumament mullat el terreny i no oferir cap alicient visitar-lo, i es dirigiren a Centelles per la carretera. Sortida de la Garriga, a les 7 h. 30 m.; arribada a Centelles, aturades compreses, a les 17 h. 45 m.

A MONTSERRAT.—Els socis senyors Toldrà i Cuyàs, el diumenge dia 26 de maig, efectuaren la següent sortida:

De Monistrol, per la drecera de l'Angel, a Santa Cecília, i, pel camí de Montgròs, al collet del Llum. Ascendiren a la Talaia gran i petita. Retornaren a Monistrol pel mateix camí de la pujada. Temps pèssim, amb ruixats intermitents que respectaren, però, els excursionistes durant gran part de l'escalada. L'ascensió a la Talaia petita fou efectuada sota un aiguat desfermat. Es tracta d'una important i dura escalada de la qual parlarem més extensament molt aviat.

Secció d'Esquí

CAMPIONAT D'ANDORRA DE DESCENS I SLALOM.—El dia 21 del passat mes d'abril es va córrer a les pistes d'Envalira el Campionat d'Andorra de descens i slalom de 1935, el qual fou disputat entre andorrans, catalans, francesos i alemanys. Els nostres representants hi obtingueren una honrosa classificació.

Resultà campió Maurice Lafforgue, de Luchon, jove corredor que durant la passada temporada ha aconseguit molt bones classificacions en les més importants curses internacionals d'Europa. En segon lloc es classificà Max Kessler, de Riezlem, Baviera. Ambdós, encara que a la cursa de descens feren marques molt similars a les dels nostres corredors, en la prova d'slalom mostraren una manifesta superioritat, que creiem que podria ésser igualada pels corredors catalans si més sovint prenguessin part en curses importants i es posessin en contacte amb les contínues innovacions de l'esquí. L'organització a càrrec de l'Esquí Club Andorrà fou acuradíssima.

Classificació de la cursa de descens:

1	M. Kessler . .	3 m. 17 s. 4/5
2	M. Lafforgue . .	3 » 20 »
3	L. Pedrerol . .	3 » 20 » 4/5
4	J. Monjo . . .	3 » 32 »
5	C. Bertrand . .	3 » 32 » 2/5

6	L. Rigat	3	»	33 »	2/5
7	J. Lafforgué	3	»	37 »	2/5
8	P. Barns	3	»	54 »	2/5
9	H. Clairac	4	»	34 »	
10	X. Vilaró.	4	»	38 »	
11	J. Vila	4	»	45 »	
12	Mas	6	»	33 »	
13	E. Bachs	7	»		2/5
14	L. Fayman	7	»	33 »	3/5

Resultat de la prova d'slalom:

1	M. Lafforgue	1 m.	55 s.		9/10
2	M. Kessler	2 »	1 »		5/10
3	L. Rigat.	2 »	18 »		4/10
4	P. Barns	2 »	37 »		
5	C. Bertrand.	2 »	39 »		5/10
6	J. Lafforgue.	2 »	41 »		4/10
7	L. Pedrerol.	2 »	58 »		
8	J. Monjo.	2 »	59 »		
9	E. Bachs	3 »	25 »		5/10
10	L. Fayman	3 »	52 »		6/10
11	X. Vilaró	5 »	54 »		9/10

Resultat de la prova combinada:

1	M. Lafforgue	198,90	punts
2	M. Kessler	195,38	»
3	L. Rigat	176,35	»
4	C. Bertrand	165,76	»
5	J. Lafforgue	163,17	»
6	L. Pedrerol	163,05	»
7	J. Monjo	157,87	»
8	P. Barns	157,07	»
9	X. Vilaró	103,78	»
10	E. Bachs	103,58	»
11	L. Fayman	91,38	»

COMIAT A LA NEU 1935.—El dia 16 de maig, organitzada per les senyoretes sòcies d'aquesta Secció, se celebrà brillantment als salons de Casa Llibre la festa de «Comiat a la Neu 1935».

Sota tots els aspectes fou un èxit destacadíssim, i els espaiosos salons es veieren curulls d'esquiadores i esquiadors, entre els qual no hi mancaren els nostres campions. També foren presents a l'acte el senyor Pau Vila, com a President del CENTRE, el qual acompanyà els delegats estrangers del Concurs Internacional de Cinema Amateur, que restaren meravellats de l'aspecte que oferien els salons. Recordem el Dr. Carrasco, per la Federació Catalana d'Esquí; el senyor Garcia, per la Federació Espanyola, i el senyor Soler i Coll, President de la Secció.

Aquesta Secció, que s'ha proposat donar el màxim de relleu a tot el relacionat amb l'esquí, està veritablement joiosa de l'èxit assolit amb el «Comiat a la Neu 1935», per la qual cosa hem de fer constar la nostra més sincera felicitació a les senyoretes Angels Fiol, Joana Alié i Maria Josepa Mateu, que formaren la Comissió organitzadora.

BIBLIOGRAFIA

DOTT. EDUARD JUNYENT.—*I monumenti cristiani di Spagna studiati in questi ultimi anni. Relatore.*—Opuscle de 16 pp. i 26 gravats.

S'ha publicat sota aquest títol, en tiratge a part, la comunicació que el docte conservador del Museu arqueològic de la catedral de Tarragona, presentà al III Congrés Internacional d'Arqueologia Cristiana celebrat darrerament a Roma.

És una apreciació justa la que consigna l'autor en afirmar que els estudis d'Arqueologia Cristiana no han arribat a Espanya a un estat tan avançat com en altres països, i això no és per manca de monuments dignes d'estudi, mentre que les investigacions al camp de la pre-història, de l'iberisme, de la cultura romana, i, en general, de les civilitzacions primitives, han produït un considerable nombre d'obres de positiva vàlua. El que s'ha publicat sobre les nostres antiguitats dels primers segles del cristianisme, s'ha limitat a treballs monogràfics sense un estudi profund i sense ulteriors recerques, les quals, certament, reclamen les tombes, els nuclis funeraris, les restes basilicals, les inscripcions, els sarcòfags, els mosaics, etc., que s'han descobert arreu, els quals podrien proporcionar les indispensables cla-

rícies que posarien en evidència la història eclesiàstica de les Hispànies, encara sota el domini de la llegenda.

L'autor esmenta l'abundància de monuments descoberts en els darrers temps, pertanyents al període paleo-cristià a què es contrau la seva erudita comunicació; fa un especial estudi de la necròpolis cristiana de Tarragona, la importància de la qual sobrepassa els límits de la nostra terra, i és, actualment, d'un interès mundial, que constitueix el fet més important en el camp de l'Arqueologia que s'ha fet a Espanya en els nostres temps.

P. C. i G.

NOTICIARI

EL SERVEI D'AUTOMÒBILS AMB OLOT. —Fa una temporada que els automòbils de servei públic que anaven de Vic a Olot, surten ara de Manlleu en lloc de Vic. Ho comuniquem perquè aquells que tinguin projectada alguna excursió per aquelles comarques ho tinguin present i s'informin abans, ja que malauradament tot el que afecta al servei públic per carretera a Catalunya, no porta la regularitat que ofereixen els ferrocarrils.

LA PRIMERA ESQUIADA A MALLORCA.— Ens hem assabentat que aquest passat hivern per primera vegada - així ens ho han comunicat - s'ha esquiat al Puigmajor (1.445 m.), el cim més alt de Mallorca.

Ha estat un austríac el que va ratllar amb els esquís la neu que es posa en aquell cim durant gairebé tots els hiverns.

Ho recollim com a cosa curiosa, ja que, per més que hi nevi, no és de creure que hom hi pugui fer gran cosa per diversos motius; el principal de tots és degut a la classe del terreny i al pesat que resulta de traslladar-s'hi amb els esquís.

UNA NOVA EXPEDICIÓ ANGLESA A L'EVEREST.—Es torna a parlar que la pròxima temporada de 1935-1936, els anglesos intentaran per quarta vegada l'ascensió al cim més alt de la Terra. Aquesta expedició serà patrocinada - com les altres - per l'*Alpine Club* i la Reial Societat de Geografia. Serà exclusivament britànica i anirà sota el comanament de Mr. Hugh Ruttedge, el «leader» de la del 1933.

ELS «AMICS DE L'ART VELL».—Portada a terme la restauració de l'església romànica de Castellfollit de Riubregós, realitzada pels «Amics de l'Art Vell», aquesta entitat ha interessat l'expedient perquè l'esmentada església sigui declarada monument històric i artístic de Catalunya. També acordà la restauració de l'església rotonda de Sant Miquel, de la pobla de Lillet, la qual, junt amb les que es conserven de la mateixa disposició arquitectònica i època a Cervera (Sant Pere Gros), a Llussà (dalt del castell) i a Sant Feliu de Terrassola (restaurada pel Dr. Jaume Peirí en la seva propietat anomenada Vilanova del Pla), formen un grup sumament típic del nostre romànic secundari. També hi ha el propòsit de netejar i reparar el retaule gòtic de Sant Sebastià de Montmajor, interessantíssima església romànica, de la qual es reproduïren la nau i absidioles de l'església-monestir al Poble Espanyol de Montjuïc. El Comitè delegat dels «Amics de l'Art Vell» a l'Escala ha restaurat la porta gòtica existent en aquella vila, veïna d'Empúries.

Redacció: carrer del Paradís, 10, pral.-Barcelona-Telèfon 19385

AIGUA MINERAL NATURAL

·DIGESTIVA·

EXCEL·LENT PER A TAULA

Anant pel món
demaneu sempre l'aigua

VICHY CATALÀ

als hotels, fondes, restaurants i cases de menjar que visiteu, i fareu bones digestions

▼

NO OBLIDEU, EN LES VOSTRES EXCURSIONS, DE PORTAR

"CEREBRINO"

ÉS UN BON COMPANY DE VIATGE

MODE DE PRENDRE'L

En les malalties doloroses agudes, una culleradeta amb aigua, una, dues o tres vegades, amb mitja hora d'interval. En el reumatisme febril, una culleradeta tres o quatre vegades, repartides durant el dia i en la mateixa forma. En les afeccions doloroses cròniques, en dejú, vuit dies cada mes i una o dues vegades si es presenta l'atac de dolor.

Anèmics,
debilitats,
neurastènics,
convalescents

PRENEU EL

"TÓNICO MANDRI"

MERCADÉ

S. A.

JOIERIA
ARGENTERIA
OBJECTES PER A PRESENTS

PASSEIG DE GRACIA, 46 BARCELONA

ES EL GRAN AUXILIAR DE LA JOVENTUT EN L'EDAT DEL SEU DESENROTLLO
DEMANI'S EN FARMACIES I CENTRES D'ESPECIFICS

"Casadesús"

NO US DEIXEU APLANAR PER AQUESTA XACRA; LLIUREU-VOS-EN, ACUDINT AL REMEI QUE S'HA ACREDITAT PELS SEUS ÈXITS CONSTANTS

Antiga Farmàcia CASADESÚS - de S. Cuixart
Arc del Teatre, 21.- BARCELONA

J. JORBA BONET

MESTRE SABATER

CAMPING

C. ENRIC GRANADOS, 4
Telèfon 17665

BARCELONA

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
CLUB ALPI CATALA

Guia descriptiva dels Monestirs de

POBLET i SANTES CREUS

per Francesc Blasi i Vallespinosa

Un volum en 8.u (11 × 16) 90 pp. text, 16 pp. làmines amb 32 fotogravats, 2 gràfics i 1 mapa fora de text relligat amb tela flexible.

Preu: 4 pessetes

NOVETATS EN PANYERIA I FORRERIA

FÀBRIQUES A TERRASSA I SANT GERVASI

CASA FUNDADA EL 1835

Successor de Modest Amar

Gèneres especials per a trajos d'Esports :: Articles propis per a trajos de xofers :: Llanetes per a Banderes

ARGENTERIA, 65 ▪ Telèfon 10694 ▪ BARCELONA

SEGONA EDICIÓ d'un llibre esgotat i molt recercat

LA VALL D'ARAN

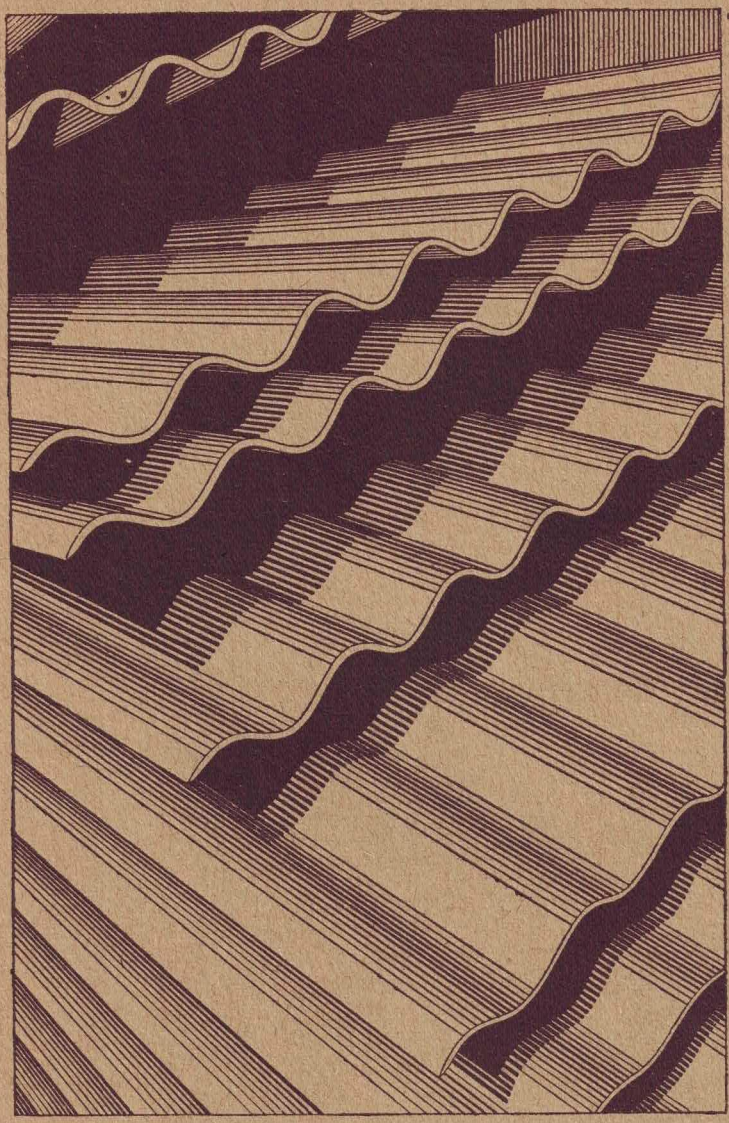
de JULI SOLER I SANTALÓ

corregida i posada al dia per
Albert Oliveras i Folch i Lluís Estasen

Un volum de format pràctic (160 x 115 mm) relligat en tela, d'unes 300 pàgines, 32 làmines amb una cinquantena de fotografies, format de la *Col·lecció de Guies Oficials del Centre*

Acompanyat d'un mapa detallat i precís a l'escala de 1 : 100.000, de 580 x 540 milímetres, cartografiat pel sistema de carenes

Preu de volum i mapa: 10 pessetes
(No es venen separats)

PLAQUES CANALETA I GRANONDA

URALITA

Plaça Antoni López, 15 - Tel. 16556
BARCELONA ◆ Sucursals i Agències en els principals indrets de Catalunya

CODORNÍU

Tallers Gràfics HOSTENCH - Corsega, 231-233 — Barcelona